

visi skirtingi
visi lygūs

Prirasyt
rankos

MEGGYŐZŐDÉS: NÖVEKEDÉS KOMPETENCIÁK

Módszertan a fiatal elítéltek szociális
képességeinek fejlesztésére

2022

TARTALOM

1
BEVEZETÉS

2
TÁRSADALMILAG FEJLETT ORSZÁGOK A
RESZOCIALIZÁCIÓBAN

3
RESZOCIALIZÁCIÓ A PARTNERORSZÁGOKBAN

4
KUTATÁSI ADATOK

5
AJÁNLOTT NEM FORMÁLIS TANULÁSI
GYAKORLATOK

1

CHAPTER

BEVEZETÉS

KONVICTEK: GROWING: GROW
ING AK
OMPETENCIÁKBAN

A PROJEKTRŐL

Az "Elítéltek: a kompetenciák fejlesztése" nemzetközi projekt, amelyet litván, magyar, román és török civil szervezetek hajtanak végre, a bűnözésre hajlamos fiatalok szociális készségeinek fejlesztésére irányul, amíg még büntetésüket töltik, vagy mielőtt a legsúlyosabb büntetést kiszabnák rájuk. A projekt célja, hogy hozzájáruljon az ifjúságpolitika megszilárdításához a célcsoport társadalmi befogadásának előmozdításával, képzett ifjúságsegítők segítségével, akik segítik a fiatalokat a szociális készségek, az állampolgári érzés és a demokratikus értékek fejlesztésében. A projekt megvalósításának ötlete azután merült fel, hogy a Nemzeti Társadalmi Integrációs Intézet értékelte az elítéltek változó integrációs politikáját a következő országokban

Litvánia, és észrevette, hogy a fiatalokkal való munka kritikusan fontos, és hiányoznak a gyakorlati eszközök. Tekintettel arra a tényre, hogy a rabok közel 90%-a Európaszerte a szabadulást követően újra elkövetett bűncselekményeket, az ifjúságsegítők nagy hozzáadott értékét értékelték a fiatal elítéltekkel való munkában és a szociális készségek fejlesztésének segítésében. A partnerországok helyzetét elemezve azt tapasztalták, hogy szinte egyáltalán nincsenek olyan ifjúságsegítők, akik céltudatosan dolgoznának a büntetésüket töltő vagy bűncselekményt elkövető fiatalokkal. Azok a fiatalok, akik hajlamosak bűncselekményeket elkövetni, gyakran diszfunkcionális családokban vagy gondozóintézményekben nőnek fel, és gyakran már fiatal koruktól kezdve részt vesznek bűnbandák tevékenységében.

Ezért az ismételt bűncselekmények megelőzése érdekében a fiataloknak segítségre van szükségük általános szociális készségeik fejlesztéséhez, képességeik feltárásához és állampolgári szerepükbe vetett bizalmuk megerősítéséhez. A projektpartnerek olyan országokból kerültek ki, ahol az elítéltek száma az Európai Unió szintjén is nagyon magas, és az alkalmazott integrációs intézkedések nem elég hatékonyak, az ifjúságsegítők csak most kezdenek segíteni a bűnelkövető fiataloknak. Ezekben az országokban még nem alakult ki az ifjúságsegítő egyenrangú partnerként való szerepvállalása. Emellett néhány partnerországban egyáltalán nincsenek integrációs intézkedések, vagy az integrációért felelős tisztviselők felügyeleti szerepet töltenek be. Ezen okok miatt a projekt célja, hogy új szemszögből vizsgálja meg az elítéltekkel való munka már kialakított modelljeit, hogy az elítéltek sikeres reintegrációját megvalósító országok példáira támaszkodjon.

elítélteket, és a helyzethez igazítani őket. a a a projektben részt vevő országokhoz, miközben aktívan használják őket a mindennapi tevékenységekben a fiatalokkal elítéltekkel. A weboldalon a projekt során a reintegrációs programokat a a integráció a elítéltek partnereknél országok és társadalmilag fejlett országokban elemezték. Egy tanulmány volt a a az ifjúságsegítők hozzáállásának megértése érdekében a honlapot működtető fiatalokkal kapcsolatban. a partnerországokban az elítéltekkel kapcsolatos a attitűdökre a a fiatalok integrációs folyamatára. Az összegyűjtött információk alapján ez a módszertan a betekintést és tippeket nyújt a fiatal elítéltekkel való munkához. A projekt egy másik része, nem a a módszertanban nem érintett, az ifjúságsegítők számára szervezett képzés, amelynek c é l j a a fiatal elítéltekkel foglalkozó szakemberek kompetenciáinak javítása és a fiatal elítéltekkel való munka fejlesztése. alkalmazottak mentorálás alapján.

KONVICTEK;
OMPETENCIÁKBAN

GROWING

AK

A PROJEKTET MÉGVALÓSÍTÓ SZERVEZETEK ÉS AZ ELÍTÉLTEKKEKEL VALÓ MUNKA

Az alábbiakban a módszertant kidolgozó szervezetek leírását találja.

NEMZETI TÁRSADALMI INTEGRÁCIÓS INTÉZET

LITVÁNIA

A szervezet jelenleg a fogvatartottaknak szóló tevékenységeket valósít meg, amíg azok a büntetésüket töltik.

A szervezet csapatai a saját területükön dolgozó szakemberekből állnak, akik szakmai és gyakorlati ismeretekkel rendelkeznek az elítéltekkel való munka terén. A szervezet emellett társbérleti projektet hajt végre, amely segít az elítélteknek abban, hogy a büntetés-végrehajtási intézetből való szabadulás után lakást találjanak.

VISISKIRTINGIVISILYGUS.L

T

PRIRAŠYTOS RANKOS

LITVÁNIA

A szervezet a fogvatartottak számára is folytat tevékenységeket, amíg azok büntetésüket töltik. A csapatok többnyire önkéntesekre épülnek, akik segítenek az elítélteknek szociális készségeik fejlesztésében.

A szervezet tájékoztató kampányokat is szervez annak érdekében, hogy a társadalmat tájékoztassa az elítélt személyekről és a litvániai büntetés-végrehajtási rendszerről.

ALAPÍTVÁNY A FOGVATARTOTTAK ÉS BÜNTETÉS-VÉGREHÁTILSI DOLGOZÓK TÁMOGÁTÁTÁÉRT MAGYARORSZÁG

A szervezet szakemberei mind tudományos, mind politikai szinten dolgoznak az elítéltek integrációja terén. A nem formális oktatás elveit alkalmazzák a fiatalok szociális készségeinek fejlesztése és az ifjúságsegítők kompetenciáinak megerősítése érdekében.

TOKOLBVALAPITVANY.HU

CENTRUL PENTRU PROMOVAREA INVTARII PERMANENTE TIMISOARA ASOCIATIA ROMÂNIA

A szervezet emellett sokéves tapasztalattal rendelkezik mind az integrációs szolgáltatásokat nyújtó szakemberekkel, mind magukkal a fiatalokkal és ifjúságsegítőikkel való együttműködésben, szakmai és személyes kompetenciáik fejlesztése terén. Törekvésük, hogy egységesítsék az igazságszolgáltatás hozzáállását az elítélt román állampolgárokhoz és a nemzeti kisebbségek képviselőihez.

CPIP.RO

KARAMAN NEMZETKÖZI CSOPORT TÖRÖKORSZÁG

A szervezet jelenleg aktívabban dolgozik olyan fiatalokkal, akik büncselekményt követtek el, vagy a zárt török börtönrendszer miatt már letöltötték büntetésüket. A szervezet emellett pozitív kapcsolatot épít ki az Igazságügyi Minisztériummal, és bővíti a büntetés-végrehajtási intézetek személyzetével és a fogvatartottakkal való munka körét, létrehozva az ifjúsági munkás szerepét.

KARAMANINTGROUP.COM

AZ
ÖN
LOGÓ
JA ITT

2

CHAPTER

TÁRSADALMILAG FEJLETT ORSZÁGOK A RESZOCIALIZÁCIÓS FOLYAMATBAN

KONVICTEK:GROWING:GROW
ING AK
OMPETENCIÁKBAN

Nagy szükség van nemcsak arra, hogy jobban megértsük az egyes országok szakembereinek igényeit, és segítsük őket abban, hogy jobban tudják segíteni a bűnözésre hajlamos fiatalokat, hanem arra is, hogy meghatározzuk azokat az eszményeket, amelyeket egy napon meg kell valósítani. Ebből a célból két társadalmilag fejlett országot választottak ki, és elemezték az ezekben az országokban működő reszocializációs rendszereket. A módszertan szerzői nem állítják, hogy a kiválasztott országok helyzete tökéletes, mert mint mindenhol, minden országban van mit javítani. Úgy gondoljuk azonban, hogy minden egyes országból tanulhatunk néhány olyan sajátosságot, amely sikeresebbé tenné a reszocializációs folyamatot. Ezért ebben a részben röviden ismertetjük az e téren legfejlettebb országok korrekciós rendszereit: Németországban

és Norvégia.

NÉMETORSZÁG

Németországban a kormány az elítélteknek nyújtott szolgáltatások legfőbb szereplője. Az elítéltek jogai és kötelezettségei tekintetében az 1977. január 1-jén hatályba lépett német büntető törvény szolgál jogi alapként. A büntető törvényt jelentős számú, a különböző tartományok szintjén, valamint az egyes börtönök szintjén alkalmazandó közigazgatási szabályozás egészíti ki.

Németországban a szabadságvesztés letöltésének fő célja az, hogy az elítélt a büntetés-végrehajtási intézetből való szabadulását követően képes legyen a társadalmi felelősségvállalásra, és ne kövessen el újabb bűncselekményeket. Az elítélteknek a német büntetés-végrehajtási törvénynek megfelelően munkát kell végezniük. Ha az elítélt nem alkalmas a munkavégzésre, lehetősége van terápiás tevékenységet végezni. A fő cél olyan erőforrások fenntartása, átadása és ápolása, amelyek lehetővé teszik, hogy a fogvatartott a szabadulása után szakmai tevékenységet folytasson. A képességek és adottságok figyelembevételével minden elítéltnak háromféle cselekvési lehetőség közül választhat a szabadságvesztés alatt: munkahely, szakképző tanfolyam, tanfolyam vagy munkahelyi szakképzés, gyakran iskolai képzéssel egybekötve. Ami a fiatal elkövetőket illeti, Németországban van a legkonstruktívabb megközelítésű büntető igazságszolgáltatási rendszer. Ez a rendszer az elterelést helyezi előtérbe és a beavatkozások minimalizálása, közvetítés és a helyreállító gyakorlatokat, és a nevelőközösségi szankciók. A közösségi szolgálat és a közvetlen kifizetések felhasználhatók az áldozatok közvetlen vagy munka révén történő kártalanítására. A szabadságkorlátozás a legvégső megoldás.

Vannak olyan nem kormányzati szervezetek is, amelyek segítséget

nyújtanak, bár ezek jellemzően olyan kezdeményezéseken dolgoznak, amelyek célja az elítéltek valamilyen módon történő támogatása.

Ilyen civil szervezet például a Hoppenbank e.V. Ennek a civil szervezetnek a célja a volt elítéltek társadalmi integrációjának támogatása és elősegítése. Az elítélteknek a büntetésük letöltése után segít a társadalomba való visszailleszkedésben.

Németországban a rehabilitációt az alkotmány garantálja. A rehabilitációs programok a az oktatási, a szakmai, az életvezetési, a pszichológiai, a terápiás és a szabadidős programoktól. A munka a rehabilitációs folyamat fontos eleme, mert a raboknak minden nap van mit csinálniuk, és segít nekik abban, hogy a szabadulásuk után készen álljanak a munkára. A fogvatartottak nagyvállalatok számára végeznek villanyszerelési munkákat, valamint más készségeket, például szabó, fémmegmunkáló és

takarító munkát. Egy másik stratégia az elítéltek társadalomba való szabadulásra való felkészítésére a szociális tanulás elmélete. A szociális tanulási programok forrásokat biztosítanak az önhatékonyság és az önmotiváció fokozásához. A visszaesés magas arányát az okozza, hogy sok volt elítélt szenved a börtönbüntetés társadalmi megbélyegzésétől, különösen azok, akik hosszú büntetést töltöttek, és nehezen találnak lakást és munkát.

A német igazságügyi minisztérium szerint az elítéltek reintegrációjának legfontosabb eleme az oktatás. Annak érdekében, hogy a szabadságuktól megfosztottakat segítsék a társadalomba való visszailleszkedésben, az oktatási stratégiák, a pszichiátriai támogatás és a szociális segítségnyújtás sorozatát nevezik társadalmi reintegrációs folyamatnak. Ez az érvelés azon a tényen alapul, hogy az elítéltek többsége alacsony iskolai végzettséggel rendelkezik, 48%-uknak nincs középszintű végzettsége.

A szakképzettséggel nem rendelkező fiatal serdülők nagy aránya (94%) tovább erősíti ezt a helyzetet. Az iskolai és szakvizsgához vezető oktatás és képzés a javítóintézetben is elvégezhető, és a szükséges bizonyítványok megszerezhetőek. Ezáltal javulhat a fogvatartottak önbizalma és személyisége, könnyebben kezelhetik a konfliktushelyzeteket, és elősegíti, hogy a szabadulás után munkát találjanak és meg is tudjanak maradni. Az alapfokú oktatást a börtönökben a személyzeti tanárok biztosítják. A szociális és szakképzés, a kábítószer- és alkoholproblémák, valamint a helyi felnőttképzési intézmények területén koordinálják más társadalmi, egyházi vagy állami csoportok által kínált oktatást is.

A rehabilitáció mindenhol elég drága, de Németország gazdag, és elegendő pénzt különített el a rehabilitációs folyamatokra. 1995-ben 60 000 elítélte volt, és a kormány évente több mint 4 millió USD-t költ az ellátásukra. A rácsok mögött maradó elítéltek és a visszaesők számáról szóló hivatalos adatok azt mutatják, hogy az elítéltek reintegrációs stratégiája mennyire hatékony. Az elmúlt években a németországi börtönlakosság száma folyamatosan csökkent. A visszaesési arány Németországban az elmúlt 20 évben 40% körül volt. Még ha a visszaesési arány továbbra is magas is, más országokhoz képest még mindig alacsonyabb: Franciaország (több mint 50%), Hollandia (48%), Írország (50%) vagy az Egyesült Királyság (66%).

A büntetés-végrehajtási intézetből való feltételes szabadulás feltételei vagy az úgynevezett biztonsági és rehabilitációs intézkedések, mint például a megelőző távoltartás vagy a mentálisan instabil elkövetők pszichiátriai intézetben való elhelyezése, nagymértékben eltérhetnek a

Németország. Kedvező prognózis esetén a büntetés hátralévő részét korlátozásokkal felfüggesztik. Németországban az idő előtti szabadlábra helyezés mindig feltételes, és a bíróság mérlegelési jogkörébe tartozik.

A törvény számos lehetőséget kínál az elítéltek korai szabadlábra helyezésére vagy a megelőző távoltartásra. Különböző tényezők, többek között az elkövető életkora, a szabadságvesztés büntetés hossza és az elkövető típusa határozzák meg, hogy melyik törvényt kell alkalmazni. A határozott idejű börtönbüntetés kétharmadának letöltése után az elítéltek feltételes szabadlábra helyezhetőek. Ritka esetekben (különösen kedvező prognózisú első alkalommal elítéltek) a büntetés felének letöltése után is szabadulhatnak. Az életfogytig tartó szabadságvesztésre ítélt személyek legalább 15 év letöltése után szabadulhatnak. Az ifjúsági javítóintézetben lévő fiatal elítéltekre (14 és 24 év közöttiek) konkrétabb szabályok vonatkoznak: az egyének kevésbé szigorú feltételek mellett, és ritka esetekben akár a büntetésük egyharmadának letöltése után is feltételes szabadságra bocsáthatók.

A próbaidős rendszer a közérdek érdekében működik, mivel segít az elítélteknek abban, hogy társadalmi felelősségvállalásuk növekedjen, csökkentse a további bűncselekmények elkövetésének esélyét, és fokozza a közösség biztonságát. A börtönökben elítéltek számának csökkentésével, a társadalmi-gazdasági

potenciált a bűnelkövetők társadalmi potenciáljának kihasználásával és a közbiztonság garantálásával a közösségi szankciók és intézkedések előmozdítása arra törekszik, hogy minimalizálja a büntetések és büntetőintézkedések kiszabásával járó társadalmi költségeket.

NORVÉGIA

Norvégiában a fogvatartottak számára a fő szolgáltató a Norvég Büntetés-végrehajtási Szolgálat Igazgatósága nevű kormányzati intézmény. Az intézmény feladata, hogy biztosítsa az előzetes letartóztatások és börtönbüntetések megfelelő végrehajtását, kellő tekintettel az összes állampolgár biztonságára, és megpróbálja megelőzni a visszaesést azáltal, hogy a bűnelkövetők saját kezdeményezésük révén képesek megváltoztatni bűnös magatartásukat. A büntetés-végrehajtási törvény értelmében a büntetést olyan módon kell végrehajtani, amely figyelembe veszi a büntetés célját; amely az újabb bűncselekmények elkövetésének megelőzését szolgálja, amely megnyugtatja a társadalmat, és amely ennek keretében kielégítő körülményeket biztosít az elítéltek számára. A büntetés-végrehajtási szolgálat tevékenysége tehát a biztonság, a cél és az általános igazságérzet kellő figyelembevételén alapul.

Számos nem kormányzati szervezet is nyújt reintegrációs szolgáltatásokat. Az önkéntesek bevonásának aktivizálása érdekében, nem kormányzati szervezetek és egyesületek bevonása az elítéltek reszocializációjába, biztosítva ezzel az egyéni segítségnyújtást (pszichoszociális) és az egyéni szükségleteket (lelki, kommunikációs).

A börtönben a rehabilitáció az egyik fő cél politika, a mellett. a büntetés mellett. Olyan intézkedéseket foglal magában, mint a munka, oktatás, programok, drogrehabilitáció, tornaterem és edzés, egészségügyi ellátás, szociális ellátás, beszélgetőcsoportok; a költészet, a zene, a színház és a rádióműsorok szintén részei ennek. A rehabilitációs intézkedéseket a bűnözés csökkentésének eszközének tekintik, amely az instrumentális racionalitáson alapul.

Norvégiában a világ egyik

leghumánusabb börtönét tartják számon, és büntető igazságszolgáltatási rendszere a legalacsonyabb visszaesési arányt teszi lehetővé.

Európában. Ennek oka, hogy Norvégia ahelyett, hogy a bűnözőket az általuk elkövetett bűncselekményekért büntetné, a rehabilitációra összpontosít, és felkészíti őket a börtön utáni jobb életre. Mivel Norvégiában nincs életfogytiglani börtönbüntetés, a legtöbb elítéltet végül visszaengedik a társadalomba. Norvégiában a börtönbüntetések több mint 89%-a egy évnél rövidebb, szemben az Egyesült Államokkal, ahol kevesebb mint 2%-uk tölti egyéves vagy annál rövidebb büntetését. Ezért a norvég büntetés-végrehajtási intézetek olyanokat akarnak kiengedni, akik motiváltak arra, hogy bűnözésmentes életet éljenek, nem pedig olyanokat, akik bosszúra vágnak az államon.

Norvégia a lehető leghumánusabb bánásmóddal rehabilitálja a rabokat, még a legszörnyűbb bűncselekményeket elkövető rabokra is emberként tekintenek, és ennek megfelelően

bánnak velük. A szobáikat úgy alakítják ki, hogy a cellák helyett otthonnak érezzék magukat. A kényelem és az otthon érzése azonban nemcsak a rabok celláiban, hanem a börtön többi részében is megvan. A haldeni börtönben például van egy Criminal Records nevű zenei stúdió, ahol a rabok zenét készíthetnek és rögzíthetnek, valamint egy The Justice nevű élelmiszerbolt, ahol a rabok a havi zsebpénzükből bármit megvásárolhatnak, amire szükségük lehet. Annak érdekében, hogy a rabok számára csökkentsék a fogságban élés érzését, a büntetés-végrehajtási intézet falai nem rendelkeznek szögesdróttal.

A fogvatartottak kötelesek részt venni munkában, oktatásban vagy egyéb tevékenységekben, és napi 50 norvég korona körüli fizetést kapnak. Ha a fogvatartottak nem fogadják el a felajánlott munkát, szankcióként nem kapnak fizetést, vagy a büntetés feltételei között kisebb mértékű előrelépést. A büntetés-végrehajtási intézetek kötelesek munkát biztosítani

vagy tevékenységeket a rabok számára, de nem mindig van elegendő teljes munkaidős álláshely. A munka általában reggel 8-tól délután 3-ig tart, beleértve az egyórás ebédszünetet is. A munka magában foglalja a fém- vagy fakészítést, a kisebb kézműves munkákat, a konyhai munkát, valamint a börtönépületek és a börtönterület gondozását. A rabok termékeket készítenek, amelyeket a büntetés-végrehajtási intézet boltjaiban vagy a fa- és fémmegmunkálással foglalkozó gyártócsarnokban értékesítenek. Megrendeléseket vesznek fel, és néhányan bútorokat készítenek a büntetés-végrehajtási intézetek számára. A javítóintézet tanfolyamokat is kínál, hogy a rabokat sokféle életvezetési készségre tanítsák, amelyekre szükségük lehet, ha egyszer szabadulnak, például főzőtanfolyamokat, összeszerelő műhelyeket és famegmunkáló tanfolyamokat. A fogvatartottak ugyanolyan joguk van az oktatáshoz, mint bármelyik állampolgárnak. A régióban található iskola vagy egyetem igazgatja az oktatást, és különböző területeken adnak diplomát. Néha a tanárok kézműves, színházi, zenei és költészeti tanfolyamokat szerveznek. A gyakorlatban akadályokba ütköznek, hogy mindezen jogok minden elítélt számára teljesüljenek.

A norvégiai börtönök drogterápiás programokat is kínálnak a kábítószer-függőségben szenvedő elítéltek számára, hogy segítsenek nekik távol maradni a drogoktól, miután kikerülnek a büntetés-végrehajtási intézetből. Norvégia nem csak a börtönön belül kínál drogrehabilitációs programokat, hanem van egy olyan programjuk is, amelyet elítélt drogfogyasztók számára kínálnak, akik a börtön helyett úgy dönthetnek, hogy jelentkeznek rá. Norvégia célja ezzel a

programmal a kábítószerrel kapcsolatos vétségek és halálesetek számának csökkentése, mivel az országban a második legmagasabb a kábítószer vagy kábítószerrel kapcsolatos incidensek miatt elhunytak száma az EU-ban.

Norvégiában a fogvatartottaknak nyújtott szolgáltatások során az importálási modellt alkalmazzák. A fogvatartottak ugyanúgy jogosultak minden közszolgáltatásra, mint bármelyik állampolgár.

nem ítélték el a jogok elvesztésére, csak szabadságuktól fosztották meg őket ideiglenesen. Az importmodell a büntetés és a jólét felelősségét különböző közigazgatási szervek között osztja meg. A büntetés-végrehajtási intézet igazgatása felügyeli az ellenőrzést és a biztonságot, valamint alkalmazza és fizeti a börtönőröket, felügyelőket stb. A rendes, állami intézmények felelősek a régiójukban található javítóintézetekben a közszolgáltatásokért, mint például az egészségügyi ellátás, szociális ellátás, oktatás, könyvtár stb. Ezek a hatóságok alkalmazzák és fizetik a javítóintézetekben dolgozó szakembereket, és felelősek a nyújtott szolgáltatások

minőségéért. Ez a modell egyedülálló más börtönrendszerekhez képest. A jól fejlett közjóléti rendszerre támaszkodik.

Norvégiában a büntetés kétharmadának letöltése és legalább 74 nap letöltése után lehet feltételesen szabadlábra kerülni. A próbaidő alatt az elítéltnak rendszeresen jelentkeznie kell a próbaidős hivatalban, tartózkodnia kell az alkoholfogyasztástól, és be kell tartania minden egyéb meghatározott feltételt. A próbaidős irodák felelősek a közösségi szankciók végrehajtásáért, mint például a közösségi büntetés, az ittas vezetés elleni program, a jogosítvány nélküli szabadlábra helyezés, a házi őrizet elektronikus megfigyeléssel vagy anélkül, valamint az ítélet előtti jelentések megírásáért.

AZ
ÖN
LOGÓ
JA ITT

3 CHAPTER

RESZOCIALIZÁCIÓ A PARTNERORSZÁGOKBAN

KONVICTEK:GROWING:GROW
ING AK
OMPETENCIÁKBAN

Fontos megjegyezni, hogy a fent leírt büntetőjogi rendszerek csak úgynevezett kivételek a szabály alól. Ez azt jelenti, hogy a világ más részein rengeteg változatosabb és nem annyira sikeres gyakorlat létezik. Ez vonatkozik a tárgyalt projektországokra is. Emiatt ez a rész a magyarországi, litvániai, törökországi és romániai büntetés-végrehajtási rendszer és reszocializációs folyamat jelenlegi helyzetének elemzéséből áll. A megadott információk nemcsak a gyakorlati szakemberek által alkalmazott formális szabályokat tartalmazzák, hanem az ifjúságsegítőknek az elítéltekkel kapcsolatos attitűdjeit is elemzik.

A Litvánia Tanszék Büntetés-végrehajtási Intézet szervezi a a az elítéltek társadalmi rehabilitációját annak érdekében, hogy az elítéltek a büntetés letöltése után törvényes módon és eszközökkel folytassák életcéljaikat. a büntetésük letöltése után. Képzett szociális dolgozók és pszichológusok, akik gondoskodnak az integrációról a elítéltek person (személyes felkészítés a dokumentumok, pszichoszociális segítségnyújtás, lakhelykeresés, re - letelepedés kapcsolatfelvétel a rokonok és egyéb kérdések) munka a weboldalon minden egyes büntetés-végrehajtási intézet a oldalon. előkészítés a börtön elhagyására (1 évvel a lehetséges szabadulás előtt). Litvániában számos nem kormányzati szervezet nyújt reintegrációs szolgáltatásokat. Annak érdekében, hogy aktivizálják az önkéntesek, nem kormányzati szervezetek és egyesületek bevonását az elítéltek re-socializációs folyamatába, biztosítva az egyéni segítségnyújtást (pszichoszociális) és az egyéni szükségleteket (lelki, kommunikációs), találkozókat kezdeményeztek a litván szunnita muszlim spirituális központ és a litván Vöröskereszt Társaság képviselőivel. A Litván Vöröskereszttel együttműködési megállapodást készítettek elő a Kereszt Társaság projektjére a jogi, pszichoszociális és egyéb segítségnyújtásról (például a szeretett személyekkel való kapcsolatok újbóli megteremtéséről) . az elítélt **külföldiekre** vonatkozó rendelkezést.

Az elítéltek reintegrációját illetően a Szociális Biztonsági és Munkaügyi Minisztérium és az Igazságügyi Minisztérium a Büntetés-végrehajtási Minisztériummal közösen elindított egy kísérő modellt. Ez a modell az

elítélt szolgáltatási igényeire vonatkozó információk összegyűjtésére és annak továbbítására helyezi a hangsúlyt azon település felé, ahová az illető visszatérni szándékozik. A szolgáltatók segíthetnek a személynek a dokumentumok feldolgozásában, a lakhatás megtalálásában és a településen található bármely szolgáltatásban való támogatásban.

Az ilyen kíséretet mindaddig biztosítani kell, amíg a személy megszokja, hogy szabálysértés elkövetése nélkül szabadon éljen.

Vannak más integrációs módszerek is, amelyeket mind a büntetés-végrehajtási intézetekben, mind az elítélt szabadulása után alkalmaznak. Módszerek többek között a viselkedés-

beszélgetés-változtatás program, egyéni félig strukturált motivációs, a családon belüli erőszakra irányuló intervenció program, az Oasys módszer az elkövető értékelésére, az Oasys módszer a bűnügyi kockázatértékelésre, az öngyilkossági kockázat azonosítása, az agresszív és motiválatlan emberekkel való egyéni munka, az életfogytiglani szabadságvesztésre ítélt elítéltekkel való szociális és pszichológiai munka és a hosszú büntetést töltő elítéltekkel való pszichológiai munka.

Litvániában a fő rövid távú integrációs mutató a munkaerő-piaci integráció, míg a hosszú távú időszakban a munkahely több mint 6 hónapos megtartása és a társadalomba való sikeres beilleszkedés (rokoni kapcsolatok, adósságok kifizetése, visszatérés az oktatási rendszerbe, szabadidő stb.) az elvárás.

Azok az elítéltek, akiknél a bűnelkövetés kockázata alacsony, vagy akik egyértelmű haladást értek el a bűnelkövetés kockázatának csökkentése terén, a büntetésük következő részét követően feltételesen szabadlábra helyezhetők:

- a kiszabott szabadságvesztés egyharmada - a gondatlanságból elkövetett bűncselekményekért elítélt személyek, valamint a fiatalok és más elítéltek, akiknek a büntetése nem haladja meg a négy év szabadságvesztést;
- a kiszabott szabadságvesztés felét - az elítélteknek, akiknek a büntetése meghaladja a négy év szabadságvesztést, de nem haladja meg a tíz év szabadságvesztést;
- a felügyeleti jog kétharmada

LITVÁNIA

kiszabott büntetések - elítéltek, akiknek a büntetése meghaladja a tíz év szabadságvesztést, de nem haladja meg a huszonöt év szabadságvesztést.

Azok az elítéltek, akiket részben megfosztottak büntetésüktől, és akiknek feltételes szabadságra bocsátását visszavonták, és akiket szabadságvesztésük hátralévő részére előzetes letartóztatásba helyeztek, feltételes szabadságra bocsáthatók, ha bűnelkövetésük kockázata alacsony, vagy ha egyértelmű haladást értek el a bűnelkövetésük kockázatának csökkentése terén, és egy év szabadságvesztést töltöttek le.

a weboldalról.
a felfüggesztő vagy feltételes szabadságra bocsátást és a büntetés-végrehajtási intézetbe utalást elrendelő bírósági határozat meghozatalának kezdetétől. Azokat az elítélteket, akiknél a bűnelkövetés kockázata magas, és akik nem tesznek előrelépést a bűnelkövetés kockázatának csökkentése terén, a kiszabott szabadságvesztés háromnegyed részének letöltése után feltételesen szabadlábra kell helyezni.

a honlapról.
büntetés-végrehajtási intézetekből a weboldalon.
intenzív felügyelet mellett. Azok az elítéltek, akik beleegyeznek abba, hogy intenzív felügyelet alá helyezték őket, az előírtnál legfeljebb hat hónappal korábban feltételesen szabadlábra helyezhetők.

Magyarországon a javítóintézeti fogvatartottak ellátása a legtöbb esetben állami feladat, és azt az intézmények dolgozói végzik, akik a fiatalok számára programokat és tanfolyamokat biztosítanak. Néhány esetben ezek a programok projektalapokból és karitatív alapon valósulnak meg, amikor az egyház vagy a civil szervezetek képviselői részt és felelősséget vállalnak az ilyen programokban. Ez leginkább az adott intézmény kapcsolataitól függ. A szakértők és szakemberek (akiket nem az intézmények alkalmaznak) szerződéses alapon vagy más esetekben társadalmi hozzájárulásból, ingyenesen vesznek részt ezekben a tevékenységekben. A tevékenységek 80%-át az intézmények munkatársai szervezik és hajtják végre, 20%-át civil szervezetek, egyházak stb. Az intézmények több speciális pedagógiai programmal és modellel dolgoznak a fiatalok számára - az adott intézmény "sajátosságai" alapján. Az intézmények a reintegrációs folyamatra és az ezzel kapcsolatos módszertanra összpontosítanak. A szabadulás után a fiatalok vagy a szociális ügyek vagy a gyermekvédelem (különböző ágazatok) felügyelete alá kerülnek.

A magyarországi zárt intézmények pedagógiai modelljei a szükséglet- és szükségletalapúsághoz kapcsolódnak megközelítéshez. Ez a modell a konstruktív életvitelhez szükséges kompetenciákra összpontosít (ez utóbbi a munka, a tanulás, az önbecsülés stb. szeretetét és motivációját jelenti), így a programok a következő témák köré épülnek:

- Alkatrészek támogató önismeret, személyes/személyiségfejlesztés (önbecsülés, dühkezelés, szerepvállalása áldozat, mentális/pszichológiai/spirituális szükségletek);

- A társadalmi (re)integrációt támogató összetevők (társadalmi szerepek és viselkedés, állampolgári értékek, interperszonális konfliktusok, szociális empátia, szociális és életvezetési készségek, testnevelés, foglalkoztatás);
- A kognitív készségek támogatása és fejlesztése (hibák javítása, problémamegoldó és elemző készségek, logika, kritikai gondolkodás);
- Deviancia (kábitószer- és alkoholfogyasztás, függőség, AIDS-megelőzés, program a szexuális visszaélők számára).

Magyarországon a reintegráció leggyakoribb módszere az oktatás (legalább alapfokú képesítés),

a munkaerőpiachoz kapcsolódó kompetenciák, kompetenciák szükséges konstruktív

életvitelhez szükséges kompetenciák (lásd fentebb), terápiás programok (zene-, film-, barkács-, művészeti-, játék-, könyv- (/biblio-) terápia, drámapedagógia), élménypedagógia.

A reintegráció hatásának mérése Magyarországon bizonyos akadályokba ütközik. Egyes programok egyes elemei rendelkeznek hatásvizsgálattal - különösen a projektalapú (nem kormányzati szervezetek által vagy uniós finanszírozású projektek keretében végrehajtott) programok esetében. A javítóintézeti/fiatalkorúak nevelésének hatékonyságára vonatkozóan azonban nincs komplex értékelés (a GDPR-rel kapcsolatos kérdések miatt). Voltak "kísérletek" a volt javítóintézeti fiatalok nyomán követésével, de mivel erre nincs jogszabályi keret, csak informális kapcsolatokat lehetett kialakítani. Vannak olyan helyzetek, amikor a fiatal elítélteket még a büntetés-végrehajtási intézetből is ki lehet

engedni, mielőtt a

MAGYARORSZÁG

az adott mondat vége. Az intézetben töltött legalább 1 év után a fiatalok előzetes letartóztatásba helyezhető. Ennek feltételei: kifogástalan magatartás, az iskolai tanulmányok folytatásának igazolása, kielégítő családi háttér (vagy gyermekotthoni támogatás) - ez utóbbi esetben a fiatalok egy pártfogó felügyelőt kap, aki támogatást, felügyeletet biztosít. Lehetőség van a végleges szabadulást követő hivatalos utógondozás igénylésére, de meglehetősen ritka az ebben való részvétel, mivel a diákok és a családok inkább az intézményekhez nem kapcsolódó utógondozást veszik igénybe.

Romániában a kormány az elítélteknek nyújtott szolgáltatások legfőbb szereplője. Az Igazságügyi Minisztérium a a a a Büntetés-végrehajtás Országos Igazgatóságával együtt kutatja és kidolgozza a megfelelő megoldásokat, amelyeket a büntetés-végrehajtási rendszerben és azon kívül is be lehet vezetni az elítéltek társadalomba való visszailleszkedése érdekében. Az NAP nemzeti stratégiát készít a szabadságuktól megfosztott személyek reintegrációjára, amelyben leírják a témával kapcsolatos megközelítésüket. A 2020-2024 közötti időszakra vonatkozóan például a stratégiai cél a fogvatartottak funkcionális reintegrációját célozza meg a családi környezetbe, a közösségbe és a munkaerőpiacra történő visszailleszkedés révén.

a jogi és eljárási mechanizmusok megszilárdítása, optimalizálása és fejlesztése révén. A stratégia megvalósításával, a referenciaértékek, például a humanizmus tiszteletben tartásával,

integritás, szakmaiság, nyitottság a közösség felé, a szabadságuktól megfosztott személyek társadalmi reintegrációjának koherens rendszere biztosított lesz, intézményi bevonással és közösségi támogatással, a különböző igényekre és a társadalom kedvezményezettjeire reagálva. A stratégia célját a büntetés-végrehajtási intézeteken belül dolgozók szolgáltatásai révén tartják fenn és alkalmazzák. Ezek a dolgozók általában pszichológusok vagy szociális munkások.

Vannak olyan civil szervezetek is, amelyek segítséget nyújtanak, de ezek általában olyan projekteken dolgoznak, amelyek célja, hogy így vagy úgy, de segítsenek az elítélteknek. Ezek a civil szervezetek szorosan együttműködnek a romániai büntetés-végrehajtási intézetekkel és átnevelő központokkal, és bevonják

őket a projektfejlesztésbe, hogy biztosítsák az elítéltek igényeinek kielégítését. A projekteket a börtönrendszerben dolgozó szakemberek számára is tervezik,

mivel az elítéltek rehabilitációja szempontjából fontos, hogy képzett és up-to korszzerű

szakemberek. A büntetés-végrehajtási rendszer számára végrehajtott projektek néhány témája az elítéltek mentális egészsége, a diszkrimináció vagy a készségfejlesztés.

A szabadságuktól megfosztott személyek társadalmi reintegrációjának 2020-2024 közötti időszakra vonatkozó nemzeti stratégiája szerint a társadalmi reintegrációs folyamatot a következők egymásra épüléseként határozzák meg: oktatás, nevelés, oktatás, oktatás, oktatás, nevelés, oktatás.

megköz elítéltek, pszichológiai és szociális segítségnyújtás, amelyek a szabadságuktól megfosztott személyek társadalmi reintegrációját célozzák, és két szakaszban valósul meg:

- a végrehajtási szakasz - a bebörtönzéssel kezdődik, és a megelőző intézkedés / nevelési intézkedés / szabadságvesztés

végrehajtása során zajlik;

- a végrehajtást követő szakasz - a feltételes vagy feltételes szabadságra bocsátás időpontjától kezdődik, és a kedvezményezettek a szabadon bocsátott fogvatartottak,

azonosított akiknek a fogva tartás utáni időszakban támogatási szükségleteik vannak, és akik közösségi szinten jutnak hozzá a megfelelő szolgáltatásokhoz.

Romániában számos módszert alkalmaznak az elítéltek reintegrációs folyamatában, amelyek közé tartozik a kiskorúak és felnőttek szociális készségeinek fejlesztése, dühkezelés, állampolgári gyakorlatok, biztonságos vezetés megelőzése, stb. programok és a motivációs interjútechnika.

Romániában, más országokhoz hasonlóan, lehetőség van arra, hogy a büntetés lejárta előtt kiengedjék a büntetés-végrehajtási intézetből. A legnépszerűbb mód a feltételes szabadságra helyezés. Börtönbüntetés esetén akkor lehet szabadulni, ha az illető a büntetés legalább kétharmadát letöltötte, szabadságvesztés esetén nem

ROMÁNIA

10 évet meghaladó szabadságvesztés esetén a büntetés legalább háromnegyedét, de legfeljebb 20 évet. A feltételes szabadlábra helyezéshez az elítéltnak félig nyílt vagy nyílt rendszerben kell letöltenie a büntetését. Az elítéltnak továbbá teljes mértékben teljesítenie kell az elítélő határozatban megállapított polgári jogi kötelezettségeit, kivéve, ha bizonyítja, hogy nem volt lehetősége azok teljesítésére. Végül a szabadlábra helyezés ezen formájához a bíróságnak meg kell győződnie arról, hogy az elítélt személy rendbe jött és visszailleszkedhet a társadalomba.

Tevékenységeivel a próbaidős rendszer, mint közszolgáltatás, hozzájárul az igazságszolgáltatás megvalósításához. A próbaidős rendszer tevékenységét a közösség érdekében végzi, az elkövetők társadalmi rehabilitációja, az újabb bűncselekmények elkövetésének kockázatának csökkentése és a közösség biztonságának növelése érdekében. A közösségi szankciók és intézkedések előmozdításának célja a szankciók és büntetőintézkedések végrehajtásának társadalmi költségeinek csökkentése a büntetés-végrehajtási egységek létszámának csökkentésével, a bűnözők társadalmi-gazdasági potenciáljának kihasználásával és a közösség biztonságának fenntartásával.

Törökországban a fogvatartottak számára a fő szolgáltató a kormány. A kormány szakképzéseket és egyetemi képzéseket (közép- és felsőfokú oktatás és képzés, írástudás, kézművesség, ékszertervezés, állattenyésztés, bútorgyártás, fodrászat, mezőgazdaság, vallás), konferenciákat & szemináriumokat, pszichológiai támogatást, sportversenyeket, személyiségfejlesztő támogatást és lehetővé teszi a házastársakkal való találkozást egy privát szobában. A Belügyminisztérium, az Oktatási Minisztérium és az Igazságügyi Minisztérium összehangoltan dolgozik és stratégiákat dolgoz ki azzal a céllal, hogy az elítéltek mentális egészségét jó állapotban tartsák, és felkészítsék őket a börtön utáni életre. Vannak olyan nem kormányzati szervezetek és egyesületek, amelyek kutatásokat végeznek a büntetés-végrehajtási intézetekben lévő elítéltekkel kapcsolatban. Biztosítják, hogy az elítéltekkel a törvények keretein belül bánjanak, és életkörülményeik az emberi jogok keretein belül legyenek. Számos olyan szervezet és egyesület is van, amely szolgáltatásokat és képzéseket nyújt az elítélteknek a börtön utáni fenntartható élethez.

Más országokhoz hasonlóan Törökországban is az elítéltek reintegrációs folyamatában alkalmazott módszerek a legelterjedtebbek. Ezek a módszerek a következők:

- Fizikai és mentális egészségügyi ellátás. A javítóintézetbe kerülő emberek túlnyomórészt alacsony iskolai végzettségű és társadalmi-gazdasági szempontból hátrányos helyzetű társadalmi rétegekből származnak. A bebörtönzést megelőzően sokan közülük sok éven keresztül nem, vagy

egyáltalán nem kerültek kapcsolatba egészségügyi szolgáltatásokkal, miközben egészségük szempontjából kockázatos életmódot folytattak. Ezen okok miatt a fogvatartottak testi és lelki egészsége általában rosszabb, mint a lakosság általános egészségi állapota.

- Viselkedés- és szemléletváltó programok. Különböző formái

a programok a bűnelkövetők attitűdjének és viselkedésének megváltoztatására

összpontosítanak azáltal, hogy motiválják őket kognitív folyamataik megváltoztatására vagy érzelmeik kezelésére, jó példaképek nyújtásával

- Hit alapú programok és tevékenységek. A lelki és mentális támogatás mellett a hit alapú tevékenységek segíthetnek az elkövetők bevonásában és motiválhatják őket a változásra és az életükért való felelősségvállalásra. A vallási alapú csoportok segíthetnek a raboknak informális kapcsolatokat kialakítani a közösséggel, és kritikus támogatást nyújthatnak a visszatérés idején. Sok esetben olyan létesítményeket és erőforrásokat - például átmeneti házakat vagy kábítószerrel való visszaesésből felépülő központokat - hoztak létre és irányítanak, amelyek egyébként nem állnának a szabaduló elítéltek

rendelkezésére.

- Oktatás. A társadalmi reintegráció nehezebb a gyenge alapfokú végzettséggel és készségekkel rendelkező elkövetők számára. A fogvatartottak oktatása és képzése segít csökkenteni a bűnözés társadalmi költségeit, és támogatja a fogvatartottak rehabilitációját és társadalmi visszailleszkedését.
- Szakképzés és munka. Törökországban, korrekció A törökországi büntetés-végrehajtási intézetek hatóságai nagy hangsúlyt fektetnek arra, hogy a fogvatartottak számára olyan szakképzést, valamint értelmes és fizetett munkatapasztalatot nyújtsanak, amelyre szükségük van ahhoz, hogy szabadulásuk után munkát találjanak és megtartsák. A foglalkoztatás kulcsfontosságú ahhoz, hogy az elkövetők képesek legyenek lakhatást biztosítani, pénzügyi stabilitást teremteni, családtagjaikat támogatni, önbizalmat szerezni, barátokat szerezni, és végül leszokni a bűnözésről. Ilyen készségek nélkül az elítélt társadalmi reintegrációja problematikus marad.

- **Visszatérés tervezése.** A fogvatartottak által a büntetés letöltése alatt elért eredményeket a szabadulásuk után is fenntartják, megszilárdítják és ideális esetben megerősítik. Ezért fontos megtervezni az elítéltek szabadulását annak érdekében, hogy a közösségbe való visszatérésük után folyamatos szolgáltatásokban és támogatásban részesüljenek. Az ellátás folyamatossága a büntetés-végrehajtási intézetek igazgatósága és a közösségi szolgáltatók közötti szoros kapcsolatok és együttműködés révén érhető el. Az alkalmazandó jogszabályok függvényében gyakran fontos, hogy megkönnyítsük a fogvatartottak fokozatos visszatérését a társadalomba azáltal, hogy lehetővé tesszük számukra, hogy elhagyják az intézményt - egy vagy néhány nappal -, hogy előkészítsék a közösségbe való esetleges visszatérésüket.
- **Kapcsolatok a családdal és a közösséggel.**
- **A közösség felkészítése.**
- **Címzés a büntetés-végrehajtási intézetben.** A büntetés-végrehajtási intézetben a büntetés-végrehajtási intézet pénzügyi következményei A munkaerőpiacra való visszatérés támogatása.
- **Szállás és pénzügyi támogatás.**
- **Családi támogatás.**
- **Bűnözői felügyelet.**

Törökországban a büntetés-végrehajtási intézetből való szabadulás fő feltétele a felügyelt szabadlábra helyezés / próbaidőre bocsátás. Ez az alternatív büntetés-végrehajtásra utal, ahol minden olyan szolgáltatást, programot és forrást biztosítanak, amely a gyanúsított, vádlott vagy elítélt számára szükséges a társadalomba való beilleszkedéshez és a rehabilitációhoz. Ebben a végrehajtásban az elítélt kiengedik a büntetés-végrehajtási intézetből, vagy soha nem helyezik büntetés-végrehajtási intézetbe, hanem

a társadalomban ellenőrzik és büntetőeljárás alá vonják. Ahelyett, hogy a büntetést a büntetés-végrehajtási osztályon hajtanák végre, a személyt az Igazságügyi Minisztérium felügyelete alatt az emberek között hagyják letölteni a kiszabott büntetést.

A felügyelt szabadságra bocsátás feltételei:

- Az elítéltnak nyitott javítóintézetben kell lennie
- A végrehajtás során a jó hírnév felmutatása
- 1 év vagy annál rövidebb idő a büntetés letöltésére
- Az elítélt vagy védőjének követelése
- A végrehajtó bíró nézőpontja

E gyakorlat szerint a személyt bizonyos feltételek és kötelezettségek mellett engedik szabadon. A fő elv az, hogy az elítélt integrálódjon a társadalomba, javítson rajta, és ne veszítse el teljesen. A felügyelet alatt álló próbaidősökre vonatkozó jelentések, mint például az egyéni beszélgetések, csoportmunkák, szemináriumok, közösségi felügyelet és a közösségi alapú rehabilitáció, a próbaidős szolgálatok keretében kerülnek eldöntésre, és a kockázat- és szükségletfelmérési rendszeren keresztül elkészített tervezés

keretében kerülnek lebonyolításra. A próbaidősök gyakorlatában a fő prioritások annak meghatározása, hogy milyen beavatkozások végezhetők az egyén társadalmi alkalmazkodásának erősítése érdekében, miközben megfigyelik az egyéni viselkedést (az elkövetett bűncselekmények, a bűncselekményekkel kapcsolatos esetleges megbánás és az áldozatnak okozott kár tudatosítása, pszichoszociális, szociokulturális, és társadalmi-gazdasági különbségek stb.), és milyen programok, amelyekben részt vesznek, megfelelnek az igényeiknek és biztosítják a várt hasznot. Kockázat és szükségletek meghatározása

és tervezési folyamatokat a bűnözésbe sodródott gyermekek esetében a gyermekekért felelős szakemberek végzik, a felnőttektől eltérő rendszerben. A jelentéseket olyan kérdések figyelembevételével tervezik és végzik, mint az adott személy kora, neme, iskolai végzettsége, képzettsége, stb.

TÖRÖKORSZÁG

státuszát, az általa elkövetett bűncselekményt, az újbóli elkövetés/az áldozatnak okozott kár kockázatát, valamint a z esetleges képzési vagy rehabilitációs programokat, amelyekben korábban részt vett. Ennek érdekében a próbaidős személy együttműködésével a kockázatoknak és szükségleteknek megfelelő rehabilitációs programokat tartalmazó felügyeleti tervet készítenek. Törökországban a próbaidőre vonatkozó határozatok végrehajtása, beleértve a felügyeletről szóló jelentések koordinálását, a weboldal figyelemmel kísérése. és rehabilitációját, a próbaidősök felügyeletét és rehabilitációját a próbaidős igazgatóságok végrehajtási irodája végzi. Minden egyes ügyfél számára egy próbaidős tisztviselőt jelölnek ki esetmenedzserként.

AZ
ÖN
LOGÓ
JA ITT

CHAPTER 4

KUTATÁSI EREDMÉNYEK

KONVICTEK: GROWING: GROW
ING AK
OMPETENCIÁKBAN

KUTATÁSI TERV

A partnerországok szakemberei kutatást végeztek az ifjúságsegítők elítéltekkel kapcsolatos attitűdjeiről. A tanulmányt a projektet végrehajtó mind a négy országban 2022 szeptembere és decembere között végezték. A kutatás célja az volt, hogy kiderítse, milyen előítéletek a leggyakoribbak az ifjúságsegítők körében az elítéltekkel kapcsolatban, és hogy ez hogyan befolyásolhatja a fiatal elítéltek integrációját. A szakemberek arra törekedtek, hogy felmérjék a prevalenciát

különböző tévhitek felmérését az egyes résztvevő országokban az ifjúságsegítők körében, az előítéletek szintjének mérését az ifjúságsegítők különböző csoportjai körében, valamint a fiatal elítéltekkel kapcsolatos tévhitek hatásának feltárását.

elítélteket az integrációs folyamatukhoz. A tanulmány mennyiségi és minőségi adatokból állt. A kvantitatív adatokat online kérdőívvel gyűjtötték, míg a kvalitatív adatokat fókuszcsoportos interjúkkal gyűjtötték.

probléma a társadalomban.

Az írásbeli kérdőívre összesen 277 személy válaszolt Litvániából, Magyarországról, Törökországból és Romániából. A fent említett három államban a férfiak és nők aránya közel azonos volt, míg a litvániai válaszadók között a nők aránya jelentősen meghaladta a férfiakét. A válaszadók különböző területeken dolgoznak, például iskolában, egyetemen, nevelőotthonban, gyermek- és/vagy ifjúsági központban, ifjúsággal foglalkozó civil szervezetben és büntetés-végrehajtási intézetben. A tanulmány kvantitatív részének résztvevői olyan személyekből állnak, akiknek van és nincs is tapasztalatuk az elítéltekkel való munkában. Az elítéltekkel való munkában nem jártas szakembereket azért vonták be a kutatásba, mert ők rendelkeznek az elítéltekkel kapcsolatos attitűdökkel és véleményekkel, és lehetőségük van arra, hogy mindennapi munkájuk során elítéltekkel találkozzanak.

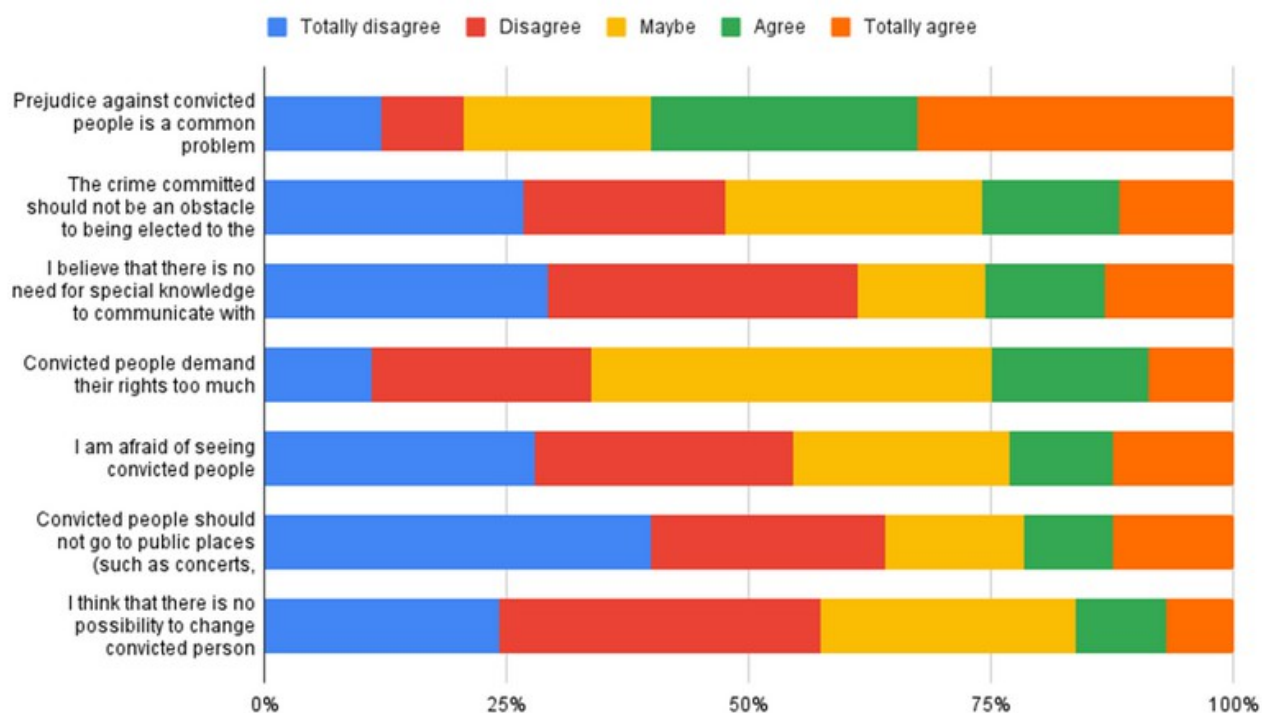
A felmérés eredményei azt mutatják, hogy az elítéltekkel dolgozók közül a válaszadók többsége kihívásnak tartja a munkáját, ugyanakkor a legtöbben úgy gondolják, hogy munkájuk fontos és értékes a társadalom számára.

A nem elítéltekkel dolgozó emberek között nincs egyetértés abban a kérdésben, hogy szeretnének-e lehetséges segítséget nyújtani az elítélteknek. A válaszadók mintegy 60 %-a úgy gondolja, hogy van lehetőség az elítéltek megváltoztatására, míg a válaszadók egyharmada fél az elítéltekkel való találkozástól. A válaszadók túlnyomó többsége elismeri, hogy az elítéltekkel szembeni előítéletesség gyakori

Úgy tűnik, hogy a magyarországi ifjúságsegítők hozzáállásán alapuló probléma van. Nem állították, hogy az előítéletek problémát jelentenek a társadalomban, és majdnem $\frac{3}{4}$ -ük azt mondta, hogy félnék attól, hogy elítélt embereket látnak. Az is észrevehető, hogy a szakképzett ifjúságsegítők erősebb stigmával rendelkeznek,

mint más szakemberek. A felmérés adataiból azonban látható, hogy általában véve maguk az ifjúságsegítők körében nagyon kevés a stigma, és meglehetősen pozitívan állnak az elítéltekkel végzett munkájukhoz, azonban azonosítják a szélesebb társadalomban tapasztalható stigmát, és azt, hogy ez mennyire megkérdőjelezi az elítéltek társadalmi integrációját.

Attitudes towards convicted people

MENNYISÉGI ADATOK

Míg a kvantitatív adatokból kiderült, hogy az ifjúságsegítőknél nincsenek erős előítéleteik magukról az elítélt személyekről, fontos volt megtudni, hogy a szakemberek hogyan látják az elítéltek integrációs folyamatát, milyen akadályokat látnak ebben a folyamatban, és milyen szerepet játszanak az előítéletek az elítélt fiatalok életében. Ezért Romániában, Litvániában, Törökországban és Magyarországon fókuszcsoporthoz interjúkat készítettek a bűnöző fiatalokkal foglalkozó szakemberekkel. Minden államban egy-egy fókuszcsoporthoz interjúkat készítettek a szakemberekkel, Litvániában pedig két fókuszcsoporthoz interjúkat. Minden interjúban 5-6 személy vett részt. A megkérdezettek mindegyike elítélt fiatalokkal dolgozik, de a hátterük és az intézményeik eltérnek egymástól. Magyarországon a fiatalok büntetés-végrehajtási intézetének, a Nemzeti Bűnmegelőzési Tanácsnak és a szabadulás előtti és utáni elítéltekkel foglalkozó civil szervezeteknek a szakembereivel készítettek interjúkat. Törökországban nem kormányzati szervezetek pszichológusait, Romániában pedig a büntetés-végrehajtási és próbaidős szolgálat különböző szakembereit kérdezték meg. A litván szakemberekkel készített fókuszcsoporthoz interjúkat a szakemberek háttere szerint osztották meg: az első interjú olyan civil szervezetek képviselőivel készült, amelyek többnyire nem formális oktatási módszerekkel vonják be az elítélt fiatalokat a tevékenységekbe, míg a második interjú a fiatalok és fiatal felnőttek javítóintézeti dolgozóival készült.

Az elítélt fiatalok általánosságban tapasztalt nehézségeiről szólva a szakemberek megemlézték a szociális készségek és a motiváció hiányát, a büntetés-végrehajtási intézetek dolgozóitól való vonakodást, az önbizalom hiányát, érzelmi éretlenséget, maladaptív problémamegoldás (önkárosítás, impulzivitás, verbális és fizikai agresszió, pszichoaktív szerekek használata), a jövőbeli élettől való félelem, a büntetés-végrehajtási intézetben eltöltött hosszú idő után nem akarnak visszailleszkedni, mert megszokták, hogy minden feltétel adott, kívülállónak érzik magukat a világban, és azt gondolják, hogy a börtönön kívüli élet tökéletes, félnek a változástól és az újdonságtól, mert elveszítik a kapcsolatot a társadalommal és alacsony toleranciát tanúsítanak a szabályok iránt. Litván fiatalok javítóintézeti büntetés-végrehajtási intézetek szakemberei meglehetősen kritikusan nyilatkoztak az elítéltek munkához és oktatáshoz való homályos hozzáállásáról és gyenge írástudásukról. A magyar szakemberek kifejtették, hogy ahhoz, hogy az elítélteknek segítsünk megoldani a fent említett problémákat, át kell alakítani a gondolkodásunkat, hogy a célcsoport, akikkel dolgozunk, "nem bűnözők, hanem emberek". A litván civil szervezetek munkatársai megjegyezték annak fontosságát, hogy biztonságos, elfogadással teli teret kell teremteni az egyes emberek számára, hogy megnyílhassanak.

Véleménykülönbségek mutatkoznak a bűnelkövetőkkel és a bűncselekményt még soha nem elkövetett emberekkel való munka különbségeiről. Egyes szakértők azt állították, hogy nincs

különbség a bűnelkövetők és a
nem bűnelkövetők között, míg

mások úgy látták, hogy az elítéltek

az emberekkel nehezebb együtt dolgozni. A magyar szakemberek mind egyetértettek abban, hogy nincs egyértelmű különbség a bűnelkövetőkkel és a nem bűnelkövetőkkel való munka között, és a fő különbség a szakemberek hozzáállásában lehet: *"nincs különbség aközött, hogy mondjuk egy szakemberrel vagy egy bűnözővel dolgozunk. Nem tudnék mondani semmit. A kihívás, az más, hogy hogyan bánssz velük"*. Azt is állították, hogy talán még könnyebb is azokkal dolgozni, akik javítóintézetben vannak, mert nincsenek zavaró tényezők (például telefonok), nyitottabbak és őszintébbek. A litván civil szervezetek képviselői egyetértettek azzal a véleménnyel, hogy nagyobb a nyitottság és a motiváció az új dolgok megtanulására, miközben azt is megemlítették, hogy általában nehezebb olyan fiatalokat, akik még soha nem követtek el bűncselekményt, rávenni arra, hogy érdeklődjenek bármilyen tevékenység iránt. A feltételesen szabadlábon lévő fiatalok esetében azonban több magatartási nehézség merülhet fel. Végül elhangzott az a vélemény, hogy az elítélteknek nem biztos, hogy vannak szociális készségeik, de ez a probléma azoknál is jelentkezhet, akik soha nem követtek el bűncselekményt.

A román ifjúságsegítők és a fiatalokúak javítóintézetének litván szakemberei viszont ezzel ellentétes véleményen voltak. Mindketten egyetértettek abban, hogy azok, akik soha nem követtek el bűncselekményt, sokkal inkább és erősebben nyitottak és motiváltak az új információk megismerésére, a többi emberhez és általában mindenhez való viszonyulásra. Míg azok, akik bűncselekményt követtek el, vonakodnak az oktatás

gondolatától, és nem szívesen foglalkoznak a reintegrációs rendszer alkalmazottaival, mert a

előítélet, hogy ugyanannak a rendszernek a részei, amely elítélte őket, és nem gondolják, hogy azért vannak, hogy segítsenek nekik. A litván szociális munkás azt állította, hogy "az elítéltekkel nehezebb dolgozni, mert a múltjuk bonyolult, sebezhetőbbek <...> [ez azt jelenti, hogy] minden nap teljesen másképp kell megközelíteni egy személyt". Ezen túlmenően a büntetés-végrehajtási intézet sajátosságait is jelezték. Litvániai pszichológusok elmondták, hogy "az elítéltekkel való munka során van egyfajta kényszerítő elem, <...> a tervbe bele van írva, hogy pszichológiai konzultációkon kell részt venniük. A szabadságban az emberek maguk akarják megoldani a problémáikat, ezért érdekeltek abban, hogy felfedjék magukat, nyitottabbak, míg az első szakaszban az elítéltek

igyekeznek bebizonyítani, hogy nincsenek problémáik". Más szóval, a kényszerítő mechanizmus megnehezíti, hogy az elítéltek megbízzanak a szakemberekben. Megfigyelhető az a tendencia, hogy a büntetés-végrehajtási intézeteken kívül vagy nem a hivatalos büntetés-végrehajtási rendszerben dolgozók könnyebb feltételeket jeleznek az elítéltekkel való munka során.

Valamennyi szakember hasonló problémákra utalt az elítéltek oktatási rendszerbe és/vagy a munkaerőpiacra való beilleszkedésével kapcsolatban. A problémák vagy a személyes (motiváció, készségek, tapasztalat) vagy külső tényezőkkel (munkáltatók hozzáállása, előítéletek, büntetett előélet). A fő személyes tényező, amelyet minden csoport megnevezett, a motiváció és az önbizalom volt. Ugyanakkor az is látható, hogy a különböző szakemberek

az elítéltek ellentétes tapasztalatainak érzékelése. A romániai, törökországi és litvániai civil szervezetek munkatársai hangsúlyozzák, hogy az alacsony önbecsülés és a valószínű elutasításról alkotott elképzelés általában a legnagyobb akadály, amelyet az elítélteknek le kell küzdeniük ahhoz, hogy munkát találjanak. Gyakori, hogy az elítéltek azzal a gondolattal hagyják el a büntetés-végrehajtási intézetet, hogy úgysem fogja őket senki alkalmazni, ezért egy bizonyos ponton felhagynak az álláskereséssel. Továbbá az alacsony önbizalom miatt az elítéltek általában nem tudják, hogyan reagáljanak az elutasításra. Ennek eredményeként az elítéltek vagy bezárkóznak és visszahúzódnak az álláskereséstől, vagy elfogadják a "kitaszított" szerepet és makacsul kitartanak a folyamat mellett.

A magyarországi és litvániai büntetés-végrehajtási intézet szakemberei egyébként a valóságról alkotott irreális képzeletre hívják fel a figyelmet, mint a fő problémára a munkakeresés során. A dolgozók jelzik, hogy az elítéltek küzdenek a terv megkötésével, azt képzelik, hogy az álláskeresés könnyű folyamat, és a közeljövőben könnyen meg tudnak majd venni bármit, amit csak akarnak. Ezt a folyamatot néha befolyásolja a legális munkavégzéssel kapcsolatos tapasztalat hiánya. A szakemberek szerint az irreális elvárások miatt a rabok néha hirtelen motivációvesztéssel szembesülnek, amikor elvárásaik nem felelnek meg a valóságnak. A litván büntetés-végrehajtási intézetek dolgozói szintén a legális munkavégzéssel kapcsolatos motiváció hiányára hivatkoztak. Ezt befolyásolják a tartozások, valamint a legális munkavégzéssel kapcsolatos

tapasztalatok hiánya.

A motivációs okok mellett minden

a munkavállalók a készségek és a tapasztalat hiányát nevezik meg az elítéltek egyik fő problémájaként az álláskeresésben. Az ifjúságsegítők azt tapasztalják, hogy az elítéltek többsége nem rendelkezik megfelelő oktatással és/vagy munkatapasztalattal, valamint nem érti, hogyan működik a munkaerőpiaci rendszer. Ennek ellenére aligha lehet legalább részben megoldani a problémát, mivel a válaszadók minden csoportja szerint a büntetés-végrehajtási intézetekben csak bizonyos szakterületek kínálhatók, a munkaerőpiacon pedig számos szakterület létezik. Általában a büntetés-végrehajtási intézetben szerzett munkatapasztalat nem elegendő a szabadlábon lévő munkáltatók számára, és a büntetés-végrehajtási rendszer úgy van kialakítva, hogy nem segíti a rabok munkaerőpiaci reintegrációját, mivel minden

feltételt biztosít számukra, és engednek a helyzetnek.

Végül a külső tényezők említésekor mindenki a negatív előítéleteket és a büntetett előéletet jelölte meg. Elhangzott, hogy az emberek azt gondolják, hogy az elítélt személyek hajlamosak arra, hogy ismét bűncselekményt kövessenek el. Azt is gondolják, hogy az elítélteknek nincs kegyelem, érték vagy mérce. Ezek a előítéletek és az általánosítások megnehezítik számukra az elhelyezkedést. Emellett a büntetett előélet nagy akadályt jelenthet az elítélt emberek számára. A romániai és magyarországi szakemberek elmondták, hogy ez óriási probléma az elítéltek számára, míg a litván civil szervezetek munkatársai szerint ez akadály, amikor az elítélt szakképzett és "komolyabb" munkakörben, például ifjúságsegítőként szeretne elhelyezkedni.

Minden csoport egyetértett abban, hogy a közeli hozzátartozókkal való kapcsolatok nagy hatással vannak az elítélt életére. Mégis különbségek mutatkoznak az egyes esetek és az egyes szakemberek véleménye között. A romániai, törökországi és magyarországi ifjúságsegítők megemlézték, hogy a család negatív és pozitív hatással is lehet az elítélt életére. Például azáltal, hogy rendszeresen látogatják az elítéltet, és biztosítják a szükségleteinek kielégítését, segíthetik az elítélt egészséges pszichológiai állapotát, és a börtön vezetősége által szervezett tevékenységek révén fejleszthetik készségeit. Másrészt léteznek olyan családok, amelyek lemondanak az elítéltekről, mert nem akarnak kapcsolatot tartani olyan személlyel, aki bűncselekményt követett el. Érdekes módon a magyar szakemberek megjegyzik, hogy ez inkább a fiatal nőkre, mint a férfiakra jellemző Magyarországon. Ezekben az esetekben az elítéltek úgy érezhetik, hogy elhagyják őket, ami megnehezíti számukra, hogy fejlődjenek, és részt vegyenek a tanfolyamokon, képzéseken és egyéb tevékenységekben. Ráadásul a magyar szakemberek szerint a családdal való találkozás nem mindig segít, ha a családnak nincsenek olyan érzelmi és fizikai erőforrásai, amelyekkel az elítéltnak segíteni tudna.

A törökországi szakemberek hangsúlyozzák, hogy az elítélt emberek csak akkor nyitottak a kommunikációban, ha megismerik a munkavállalót, egyébként nagyon óvatosan és sok őszinteség nélkül cselekszenek. A román és litván szakértők ezzel szemben felismerték az elítéltek azon tendenciáját, hogy társadalmi kapcsolatokat teremtenek és belemerülnek a kapcsolatokba, de

nehezen tudják kategorizálni ezeket a kapcsolatokat.

A litván büntetés-végrehajtási intézet dolgozói rámutatnak, hogy az elítéltek néha hajlamosak gyorsan belevetni magukat egy romantikus kapcsolatba, de ezek a kapcsolatok általában olyan gyorsan megszakadnak, ahogyan elkezdődtek. A szakemberek azonban megjegyzik, hogy a romantikus kapcsolat az elítéltek életének egyik legfontosabb része, vágnak az intimitásra és a szoros kapcsolatokra. Másrészt

a bizalom is nagyon fontos téma az elítéltek életében. A szakemberek szerint az elítéltek bizalmatlanabbak óvatosabbak, és a naivitást rossz személyiségjegynek tartják. Végül a litván nem kormányzati szervezetek munkatársai jelzik, hogy annak érdekében, hogy az elítélt szabadon teremthessen és újjáteremthesse a társadalmi kapcsolatokat a társadalommal, a közösségekkel is kellene valamilyen munkát végezni. A közösségeknek meg kellene vitatniuk az előítéleteket és az elítéltek reintegrációjának jó eseteit.

AZ
ÖN
LOGÓ
JA ITT

5 CHAPTER

AJÁNLOTT NEM FORMÁLIS TANULÁSI GYAKORLATOK

KONVICTEK:GROWING:GROW
ING AK
OMPETENCIÁKBAN

A SZOCIÁLIS KÉSZSÉGEK FEJLESZTÉSÉNEK MÓDSZEREI

Amint azt a fent említett kutatási eredmények mutatják, az elítéltek több problémával is szembesülnek a társadalomba és a munkaerőpiacra való visszailleszkedés terén. Ezért fontos megtalálni azokat a módszereket, amelyekkel a legjobban lehet segíteni az elítélteket az alapvető szociális készségek elsajátításában, az önbizalom növelésében és önmaguk megismerésében. Az alábbiakban 12 olyan tanulási gyakorlatot talál, amelyet ajánlott a fogvatartottaknak adni annak érdekében, hogy segítsük őket a fent említett célok elérésében. A gyakorlatok a kutatási eredményeken, a társadalmilag fejlett országokról szóló információkon és a projektpartnerországok szociális munkásainak

tapasztalatain alapulnak.

HATÉKONY HALLGATÁS

Időtartam - 90 perc

Ezzel a módszerrel az a célunk, hogy a célcsoportunk elsajátítsa a következő viselkedési formákat a hatékony hallgatáshoz: vegye figyelembe a szemkontaktust, összpontosítson a beszélgetés szándékára és céljára, tartózkodjon az ítélezkéstől, legyen éber, de ne intenzív, figyeljen a nonverbális jelekre, mint például a testbeszéd és a hangszín, alkosson mentális képet arról, amit a beszélő mond, érezzen együtt a beszélővel, adjon visszajelzést, tisztázza és átfogalmazza az információkat, legyen nyitott és ne szakítsa félbe a beszélgetést.

A cél magyarázata

Ez a kontextus magában foglalja a cél kitűzésének minden fázisát és a következő lépéseket a cél eléréséig.

Eszközök

Fényképezőgép, notebook, ceruza, prezentációs képernyő, rövidfilmek

A módszer folyamata

1. Bemelegítés. A tréner felteszi ezeket a kérdéseket, és azt kéri, hogy a tanulók írják le a válaszokat: Hol látod magad 1, 5 és 10 év múlva? Milyen életet szeretnél a jövőben? Milyen céljaid vannak a jövőddel kapcsolatban? Mit gondolsz, van-e elég motivációd és képességed ahhoz, hogy elérd a céljaidat? (15 perc)
2. Előadás. Miért fontos a célok kitűzése az életben? Hogyan lehet célokat kitűzni és lépésekben szétválasztani őket? Mit tegyünk, ha alacsony motivációt tapasztalunk? (15 perc)
3. Egy sikeres tudósról, üzletemberről, focistáról stb. szóló film tört részeinek megtekintése.
4. A nézés után a gyakornokokat arra kéri, hogy írják le véleményüket, és hogy mi nyűgözte le őket (30 perc).
5. Műhely. A szakember a következő kérdéseket teszi fel: Tapasztalta-e már, hogy kudarcot vallott céljai elérésében? Miért vallott kudarcot? Mit változtatnál meg, ha visszamehetnél életed bármelyik szakaszába, és miért? (15 perc)
6. Műhely. Célok kitűzése a képzésen tanultak fényében: hosszú és rövid távú cél megnevezése, terv készítése a cél elérésére, tevékenységi terv készítése, terv készítése váratlan helyzetekre (15 perc).

Tippek a szakember számára

- Jó tervezés
- Minden anyag
- A gyakornokok motiválása
- Believing hogy Ön meg fog változni

fogsz
készségeit

vagy fejlődni
a gyakorlatok

ELÉRHETŐ CÉLOK KITŰZÉSE

Időtartam - 90 perc

Ezzel a módszerrel azt szeretnénk elérni, hogy célcsoportunk megismerje a célok kitűzésének lépéseit, és képes legyen stratégiákat tervezni a célok eléréséhez. Ebben a tekintetben szeretnénk elérni, hogy elsajátítsák ezeket a viselkedési formákat a célok kialakításához: gondolkodj el azon, hogy milyen eredményeket szeretnél elérni. Mielőtt kitűz egy célt, nézze meg alaposabban, hogy mit szeretne elérni, és tegye fel magának a következő kérdéseket; hozzon létre SMART-célokat; írja le a céljait; készítsen cselekvési tervet; készítsen ütemtervet; tegyen lépéseket; értékelje újra és értékelje a haladást.

A c

é

l

magyarázata

Eszközök

A hatékony hallgatáshoz van néhány viselkedési forma, amelyet a hallgatónak el kell sajátítania. Erre tekintettel lépésről lépésre kell őket képezni.

Fényképezőgép, notebook, ceruza, tablet

A módszer folyamata

1. Bemelegítés - megbeszélés. A résztvevőket megkérjük, hogy írják le, mit sejtene arról, hogyan történik a hatékony hallgatás. Agymenés, vita, kérdés-felelet technikák alkalmazása (10 perc).
2. Előadás. A hatékony hallgatás minden elemének bemutatása segédanyagokkal együtt (15 perc).
3. Rövid videók és törtrészletek bemutatása filmekből (15 perc)
4. Te mit tennél? A résztvevők kapnak egy esetet, és megkérjük őket, hogy mondják el ötleteiket (15 perc).
5. Gyakorlat. Kapnak egy témát, és arra kéri őket, hogy készítsenek elő egy 2-3 perces beszédet. Az előkészítésre 10 percet kapnak. Az előkészítés után megkérjük őket, hogy 5-6 ember előtt tartsák meg a beszédet.
6. Meg kell figyelniük a hallgatót beszéd közben, és fel kell fedezniük, hogy ki nem jó hallgató (20 perc).
7. Vitában vagy vitában való meghallgatás. A résztvevők kapnak egy vitatott témát, és arra kéri őket, hogy győzzék meg az ellenzót (10 perc).
8. A résztvevőket arra kéri, hogy írják le és magyarázzák el, mit ismertek meg a képzés során (10 perc).

Tippek a szakember számára

A képzés során a szakembernek minden foglalkozás során aktívan kell tartania a gyakornokot. Lelkesen és motiváltan kell írnia, beszélnie és bekapcsolódnia a tevékenységekbe.

ÁLLAMPOLGÁRI ÉRTÉKEK - HOGYAN VÁLJUNK TUDATOS ÁLLAMPOLGÁRRÁ

Időtartam - 120 perc

Ebben a kurzusban a tanulók történelmi tényeket tanulnak állampolgárságukról (három fő témán keresztül: lehetőségek, kötelesség és értékek). Egy kreatív feladat során egy menetrendet kell készíteniük, és ezen keresztül bemutatniuk, hogyan változott ez a három téma a történelmük során. Eredményként kiállítást készítenek a menetrendekből.

A cél magyarázata

Célok: állampolgárságuk megismerése, alapvető állampolgárságtudat kialakítása, nemzeti érzés kialakítása.

Eszközök

Asztal, ülőhelyek, számítógép, projektor, képek, színes ceruza, papír, táblafilc.

A módszer folyamata

1. Ki vagyok én? (25 perc, kiscsoport)
  - a. Brainstorming arról, hogy ki vagyok (a tréner felteszi a megadott kérdéseket a tanulóknak: mit szeretsz csinálni, mit nem szeretsz csinálni, milyen képességeid vannak stb.)
  - b. Brainstorming az állampolgári identitásról (a tanár megvitatja a tanulókkal a társadalomban betöltött különböző szerepeket: - stb.)
2. Mitől lesz valaki polgár? (30 perc, kiscsoportban)
  - a. Az állampolgárság megismerése képek segítségével - a tanulók a képek segítségével próbálják elképzelni az állampolgárság fogalmát (a tanár különböző társadalmi rangú emberek képeit mutatja (a történelem különböző korszakaiból, kultúráiból stb.). A tanulókkal brainstormingot végeznek az értékekről, jogokról, életkörülményekről, kötelességekről, lehetőségekről).
  - b. Az állampolgárságról - a tanár rövid áttekintést ad az állampolgárságról történelmi szempontból stb. A tanár hivatkozhat saját országára és kultúrájára, valamint Európára. (ókor: rabszolgaság, középkor: feudalizmus, újkor: polgárháborúk, emberi jogi mozgalmak, ...). Az előadást vizuális jelzésekkel lehet segíteni (powerpoint prezentáció, zene, versek).
3. Emberek a szabadságért (65 perc kiscsoportokban és plenáris ülésen)
  - a. A tanár "puzzle-szerű" kártyákat készít: az egyik kártyán egy híres személy képe van (az országhoz kapcsolódóan), a másikon a személy neve. Alternatív megoldás (ha a csoport képzetesebb): az egyik kártyán egy híres személy neve van, a többin pedig versek/események/zene/..., amelyek kapcsolódnak hozzá. A tanulók kis csoportokat alkotnak, és közösen meg kell találniuk a párokat. Ezután a tanár a plenáris ülésen megbeszéli a képeken szereplő személyeket és a hozzájuk kapcsolódó híres eseményeket.
  - b. Az állampolgárság megértése filmek segítségével. A tanár történelmi filmrészleteket mutat be: Robin Hood/Braveheart/Gladiátor/Három muskétás. A tanár a filmrészletek alapján megbeszéli a tanulókkal: vállalnának-e ilyen felelősséget? miért / miért nem? mit tennének ilyen helyzetben? milyen veszélyekkel járnak az ilyen helyzetek? milyen jellemző tulajdonságokkal rendelkeznek ezek a történelmi személyek (soroljon fel néhányat)?

Eredmények

Transzverzális kompetenciák, kommunikáció, csapatmunka, kritikus gondolkodás, interkulturális kommunikáció, felelősségvállalás.

EGYÜTTMŰKÖDÉS - EGYÜTTÉLÉS

Időtartam - 180 perc

A tanuló megismerkedik a társadalomban a kisebbségekkel szembeni sztereotípiákkal, és megtapasztalja, hogyan épül fel távolságtartás a társadalom rétegei között. A sorozat célja az előítéletek, előítéletek csökkentése és az együttélésben való felelősség megismerése.

A cél magyarázata

A cél a kritikus gondolkodás gyakorlása, az empátia elsajátítása és az előítéletek csökkentése.

Eszközök

fényképek, IKT, film, flipchart, szerepkártyák, toll, papír, kézikönyv a szereplőkkel, számítógép, projektor, filctollak, kréta, papír, toll, ceruza, színes ceruzák.

A módszer folyamata

1. Köszönj minél több nyelven, amennyire csak tudsz. A tanulóknak annyi nyelven kell köszönniük egymásnak, amennyit csak tudnak (nemcsak szóban, hanem gesztusokkal is). (30 perc)
2. Sztereotípiák képekben (30 perc, plenáris ülés)
  - a. 1. verzió. A tanár megmutatja a korábban összegyűjtött képeket, amelyek különböző kultúrákból származó emberekről készültek. A fotókiállítás szervezésekor a tanárnak a sztereotípiákat ébresztő képek összegyűjtésére kell összpontosítania. A tanulóknak első benyomást kell tenniük, amikor egyenként megnézik a bemutatott képet. Ezt követően a tanár felfedi a képen látható személy kilétét. E tevékenység után a csoport megbeszélheti, hogy mi okozza a sztereotípiákat, milyen negatív hatása van az első benyomás alapján történő ítékezésnek stb.
3. Társadalmi távolsági játék. Minden résztvevő kap egy karaktert (pl. roma anya két gyerekkel; bevándorló fia; gazdag kínai menedzser; magyar prostituált; francia miniszter lánya; a karakterek változhatnak). A tanárnak van egy állításlistája (pl: Lehetőségem van arra, hogy minden nyáron két hetet külföldön töltssek; Nem kell félnem a jogaim megsértésétől; Van internet-hozzáférés a lakásomban; stb.) A tanulóknak egyenes vonalat kell alkotniuk, a tanár elkezd felolvasni az állításokat. Az állításokhoz azok lépnek egyet előre, akik szerint az állítás igaz lehet rájuk. A tevékenység után a csoport megnézi a többiek hollétét, és megbeszéljük, hogy mit érezték, éreznek. (40 perc)
4. 4. Filmklip az együttműködésről. Bármelyik klip megfelel, de a tanár például a Crash című filmből választ klipet (pl.: a lakatos és a perzsa; a rendőr és a nő; a spanyol takarítónő és a miniszter). A klipek megtekintése után a csoport kidolgozza az előítéletek okait, a sztereotípiákat, az együttműködés formáit és egymás megértését. (60 perc)
5. Békében együtt élni. A csoport összegyűjti azokat a feltételeket, amelyek a különböző kultúrák, különböző hátterű emberek számára szükségesek a békés együttéléshez. Flipcharton, filctollakkal. Ezután mutassátok be az eredményeket. (40 perc)

Eredmények

Transzverzális kompetenciák: interkulturális kompetenciák, kommunikáció, érzékenység, problémamegoldás

HOGYAN KEZDJÜNK BESZÉLGETÉST - JÉGTÖRŐ GYAKORLAT

Időtartam - 90 perc

Legyen egy olyan kezdet, amely feloldja a feszült vagy hivatalos légkört, és találjon közös érdeklődési köröket, amelyekről beszélgethet egy új emberrel.

A cél magyarázata

Egy új emberrel közös témákat találni, amelyekről beszélgetni lehet, ijesztő lehet. Hol kezdjük? Mi történik, ha nincs semmi közös? Eközben a rendszeres találkozás is a problémát jelent a beszélgetés szempontjából. Ha valakivel naponta találkozol - például egy irodai kollégával, osztálytárssal vagy házastárssal -, nehéz lehet valami új témát találni, amiről még nem beszéltél százszor!

Eszközök

A gyakorlat koordinátora három dobozt készít elő, amelyekben a jegyek találhatóak. Az első dobozban kilenc cédula lesz, amelyek mindegyikére egy-egy témát írnak a Hogyan kezdünk beszélgetést kategóriából. A második dobozban kilenc cédula lesz, mindegyikre a Jégtörő kérdések kategóriából egy-egy témát írnak. A harmadik dobozban annyi cédula lesz, ahány párbajt alkotnak, mindegyikre a FORM technika kategóriából egy-egy témát írnak.

A koordinátor gondoskodik arról, hogy minden dobozban legyen elég szelvény, hogy minden kétpár kihúzhasson egyet.

A módszer folyamata

A beszélgetés megkezdésének módja - A koordinátor odamegy minden két párhoz, és a két tag közül az egyik kihúz egy cédulát az első dobozból (a cédula tartalmazza a követelményt és a követelmény magyarázatát). Miután végigment minden dyádon, elmagyarázza a feladatot. A kétpéldány egyik tagja elolvassa a cédulán lévő szöveget, és elképzeli egy, a követelménynek megfelelő helyzetet, a másik pedig válaszol. Félúton a moderátor megszakítja a beszélgetést, és a szerepek a dyádban megcserélődnek, a második talál egy másik, a követelménynek megfelelő helyzetet, és a dyád tagjai erről a témáról beszélgetnek.

- Kérjen információt - a beszélgetés megkezdésének jó módja, ha információt kér a beszélgetőpartnertől; még ha már tudja is a választ, akkor is jó módja annak, hogy megközelítsen valakit, ha nem jut eszébe más téma.
- Bókolj - ha bókolysz valakinek, az feldobhatja a napját és növelheti az önbizalmát; választhatsz valamit a személyből, ami tetszik, és megemlítheted, hogy miért tetszik.
- Mutakozzon be - bár ez nem minden helyzetben megfelelő, a bemutatkozás egyszerű módja annak, hogy megmutassa, hogy érdeklődik valaki iránt.
- Ajánljon segítséget - ha olyan helyzetben találja magát, hogy segíthet valakinek, akivel beszélni szeretne, ragadja meg a pillanatot, és segítsen neki; a segítség felajánlása szimpatikussá teheti Önt, és elnyerheti a másik személy bizalmát, különösen, ha valódi aggodalmat mutat.
- Kérjen segítséget - a segítségkérés szintén hatékony beszélgetésindító. Ez azért működik, mert a másik személy úgy érzi, hogy segítőkész, különösen, ha ez olyasmi, amit könnyen tud nyújtani. Ha valaki szívességet tesz neked, nagyobb valószínűséggel fog kedvezően gondolni rád, és jobban megbízik benned.
- Említsen meg egy közös élményt - ha olyan valakivel szeretne beszélgetni, akiről tudja, hogy van valami közös önnel, mindig találhat egy témát, ami beszédtema lehet.
- Kérdezzon véleményt - mások véleményének kikérése azt mutatja, hogy értékeli és érdekli, amit mondani akarnak; ha ismerik a témát, sokan szívesen válaszolnak a kérdéseire és beszélgetést kezdeményeznek.
- Kérdezzon róluk - az emberek természetesen szeretnek magukról beszélni; próbáljon meg olyan témát találni, amely lehetővé teszi, hogy az illető beszéljen az érdeklődési köréről, családjáról vagy tapasztalatairól.
- Kommentáld az időjárást - ha minden más nem sikerül, mindig kommentálhatod az időjárást; ez az egyik legkönnyebb módja annak, hogy valakit szóra bírj, és több más témát is

átvezethet.

HOGYAN KEZDJÜNK BESZÉLGETÉST - JÉGTÖRŐ GYAKORLAT

Időtartam - 90 perc

A jégtörő kérdések szórakoztató és magával ragadó módja annak, hogy többet tudj meg valakiről, és hogy a beszélgetés folytatódjon. A koordinátor minden párhoz odamegy, és a két tag közül az egyik kihúz egy szelvényt a második dobozból (a szelvény az alábbi kérdések egyikét tartalmazza). Miután végigment az egyes kétpárbajokon, elmagyarázza a feladatot. A kétpárt egyik tagja felolvassa a cédulán szereplő kérdést, megkérdezi a társát, a másik pedig válaszol. Félúton a moderátor megszakítja a beszélgetést, és a szerepek a dyádban megcserélődnek, a második felteszi a kérdést, a másik pedig válaszol.

- Ha találkozhatna bármelyik élő vagy elhunyt történelmi személyiséggel, kit választana és miért?
- Mi volt az utolsó film, amit megnéztél? Mi tetszett vagy nem tetszett benne?
- Ha egy bizonyos képességet azonnal elsajátíthatnál, mi lenne az?
- Mi a kedvenc könyved/filmed/dalod?
- Melyik volt a legemlékezetesebb nyaralás, amit valaha tettél?
- Milyen szupererővel szeretnél rendelkezni?
- Gyűjtesz valamit?
- Ha lenne 25 órad egy nap, mit csinálnál a plusz egy órával?
- Ha állat lehetnél, mi lennél és miért?

A FORM-technika - A koordinátor odamegy minden két párhoz, és a két tag közül az egyik kihúz egy szelvényt a harmadik dobozból (a szelvény tartalmazza a témát és a téma magyarázatát). Miután végigment minden egyes dyádon, elmagyarázza a feladatot. A kétpár egyik tagja felolvassa a cédulán lévő szöveget, és vitát kezdeményez a kapott témáról, a másik tag válaszol. A vita kölcsönös lesz, a két tag megosztja egymással a véleményét az adott témáról.

Család és barátok.

- Ha az illető gyermekkori barátja vagy a családja barátja, lehet, hogy már találkozott a szüleivel. Kérdezd meg tőlük, hogy vannak? Még mindig ugyanott dolgoznak, ahol korábban? Vagy hogyan élvezik a nyugdíjas éveket?
- Van az illetőnek gyermeke? Ha igen, hány gyermeke van? Hány évesek? Hogyan szeretik az iskolát? Sok barátjuk van? Tanulnak-e, vagy inkább sportolnak? Vannak-e olyan eredményeik, amelyekről büszkén mesélnek az embereknek?
- Ha ismeri az ismerősét, egyedülálló vagy párkapcsolatban él? Házasok? Mit szeret a párja csinálni? Mit gondol a hosszú műszakjaikról? Vagy ha az illető párkapcsolatban él, gondolkodik-e az eljegyzésen? Mióta vannak együtt a partnerükkel? Vagy, ha egyedülállóak, várnak-e a "tökéletes párra"?
- Más barátságok is beszélgetés tárgyát képezhetik. Anélkül, hogy túlságosan "pletykásnak" tűnne, érdeklődhetne, hogy egy közös barátja hogy van. Hogyan ismerte meg őket a másik személy? Mesélje el, hogyan ismerte meg az illetőt. Együtt jártatok iskolába, vagy a munkahelyeteken találkoztatok egymással? Mióta ismeri őket a másik személy? Van-e közös érdeklődési körük?

Foglalkozás. A FORM-módszer második beszélgetési témája a foglalkozás, ami a munkával kapcsolatos témák egész sorát nyitja meg. Először is, tudja-e, hogy az illetőnek van-e munkája, vagy munkát keres?

- Ha a személy alkalmazott: Mi a munkája? Élvezi a munkáját? Megtisztelőnek találja-e a munkáját? Azon a területen dolgozik, amit tanult? Ha más a szakterülete, hogyan került a jelenlegi munkakörébe? Milyen munkát végzett korábban? Miért hagyta ott? Hogyan találja a munkarendet? Rugalmas a munka, vagy hosszú vagy kényelmetlen műszakokkal jár? Hogyan kedvelik a kollégáikat? Előléptetésre vágnak, vagy elégedettek a jelenlegi pozíciójukban?
- Ha nincs munkájuk: Mit szeretnének csinálni? Mit dolgozott az illető utoljára? Találtak-e sok álláslehetőséget? Vagy a jelenlegi álláspiacon nehéznek bizonyul egy interjú megszervezése?

HOGYAN KEZDJÜNK BESZÉLGETÉST - JÉGTÖRŐ GYAKORLAT

Időtartam - 90 perc

Szabadidő. A közös érdeklődés - a közös hobbitól kezdve egy adott futballcsapat támogatásáig - biztosíthatja számunkra azt az érzést, hogy egy csoporthoz tartozunk. A közös szabadidős érdeklődési körök is remek beszélgetési témát jelentenek. Még ha a hobbi eltér is egy másik személyétől, mindig lenyűgöző megismerni egy szokatlan vagy egyébként érdekes elfoglaltságot.

- Akár egy tévésorozat rabja vagy, akár alkalmanként nézel egy-egy műsort, tudd meg, milyen típusú műsorokat szeret a barátod, és lehet, hogy több közös vonásotok van, mint azt kezdetben gondoltátok. Mi volt a legutóbbi film, amit megnéztél (vagy megnéztek)? Olyan izgalmas volt, mint amilyenre számítottatok? Vagy zavarosnak találtad a cselekményt? Milyen filmet tervez legközelebb megnézni a barátja?
- A sport és a legújabb játékok is jó beszélgetési témát jelenthetnek. Ha sportolnak, vagy egyszerűen csak szeretnek meccseket nézni, amikor lehetőség adódik rá, d e r í t s é k ki, hogy mely sportágakat, csapatokat és játékosokat szeretik mindketten nézni a meccseken. Látták a legutóbbi meccset a hétvégén? Mi a véleményük X játékos teljesítményéről? Van jegyük az Y csapat következő mérkőzésére?
- Szereti a barátod a zenét? Tudd meg, milyen műfajú zenét szeret, melyek a kedvenc zenekarai, és jár-e koncertekre.

Motiváció. A FORM technikát alkalmazó beszélgetés utolsó területe a motiváció. Akármilyen nagyra törő, akár kicsi, mindannyiunknak megvannak a saját céljaink és vágyaink, amelyek a viselkedésünket vezérlik. Tudja meg beszélgetőpartnerétől az ő motivációit.

- Mik voltak a gyermekkori álmaik? Mi készíti őket arra az életmódra, amit jelenleg élnek? Vannak valamilyen törekvéseik? Vissza szeretnének-e menni egyetemre tanulni? Céljuk, hogy az év végére előléptetést kapjanak? Miért élvezik azokat a hobbit, amelyeket űznek? Tervezik-e, hogy megházasodnak? Vagy akár családot alapítanának?

Tippek a szakember számára

- Használjon nyitott testbeszédet - Ahhoz, hogy a beszélgetőpartnerek jobban érezzék magukat, érdemes lehet mosolyogni vagy szemkontaktust teremteni, de keresse azokat a jeleket, amelyek arra utalnak, hogy a beszélgetés nem elérhető vagy nem érdekli őket. Ebben az esetben talán az a legjobb, ha továbbmegy, és tiszteletben tartja a helyüket. Lehet, hogy nem alkalmas az idő arra, hogy kapcsolatot építsenek ki valaki újjal.
- Az aktív hallgatás azt jelenti, hogy teljesen a beszélőre koncentrálunk. Ez lehetővé teszi, hogy teljes mértékben megértse a beszélgetés során kicserélt információkat, hogy átgondoltan válaszolhasson. Ez segít a bizalom és a kapcsolat kiépítésében azzal a személlyel, akivel beszélget.
- Legyen önbizalma - sok helyzetben ijesztő lehet beszélgetést kezdeményezni. Tudja, hogy az a személy, akivel a beszélgetést kezdi, valószínűleg értékeli a gesztust, és lehet, hogy ő is szeretne volna megtörni a jeget Önnel. Természetes, hogy szorong vagy ideges, amikor egy új kapcsolathoz közelít, de az új emberekkel való találkozás és a hálózatának bővítése megéri.
- Kerülendő témák - vannak olyan témák, amelyeket a legjobb elkerülni, ha a munkahelyi beszélgetés megkezdésekor. A túl személyes vagy érzékeny kérdések feltevése rossz irányba terelheti a kapcsolatot. Ezek közé tartozik a fizetés vagy juttatások, politika, vallás, életkor, viták, pletykák.

Eredmények

A résztvevők megismerik és gyakorolják, hogyan kezdjenek és folytassanak beszélgetést egy ismeretlen személlyel. Képesek lesznek megfelelő témákat találni az előttük álló személlyel való beszélgetésre anélkül, hogy kellemetlenséget, hosszas hallgatással járó pillanatokot vagy zavarba ejtő helyzetet teremtenének a beszélgetőpartner számára.

NEGATÍV GONDOLATOK AZONOSÍTÁSA ÉS HELYETTESÍTÉSE - BRAINSTORMING

Időtartam - 90 perc

Kiscsoportos munka a negatív gondolatok azonosítására és felváltására

A cél magyarázata

A negatív vagy nem hasznos gondolatok gyakran automatikusak, de nem kell, hogy átvegyék az irányítást felettünk. Néhány mutató segítségével megtanulhatjuk elviselni a belső kritikuskat anélkül, hogy belerokkannánk.

Eszközök

Flipchart lap, filctollak

A módszer folyamata

A moderátor a nagycsoportot véletlenszerűen két kiscsoportra osztja. Röviden bemutatja a brainstorming technikát, elmagyarázva, hogy a csoport minden tagja szabadon kifejtheti magát, és minden új ötletet feljegyez a flipchart lapra. A gyakorlat során a résztvevőket arra ösztönzik, hogy minél több ötletet és megoldást hozzanak létre. A brainstorming egy olyan csoportos kreativitási technika, amelynek segítségével a tagok által spontán módon hozzáadott ötletek listájának összegyűjtésével próbálnak megoldást találni egy adott problémára. Más szóval, az ötletbörze olyan helyzet, amikor emberek egy csoportja találkozik, hogy a gátlások feloldásával új ötleteket és megoldásokat generáljanak egy adott érdeklődési terület körül. Az emberek szabadabban tudnak gondolkodni, és minél több spontán új ötletet javasolnak. Minden ötletet kritika nélkül jegyeznek le, és a brainstorming után az ötleteket értékelik. Minden csoport megkapja az alábbi feladatok egyikét, és 30 perc munkaidő áll rendelkezésére, majd ezt követően nagycsoportként összejönnek, és bemutatják a csoportmunka eredményét.

1. A moderátor egy flipchart lapot két oszlopra oszt, és a tevékenység résztvevőinek a következő utasítást adja: "A bal oldalra írják fel az összes jelenlegi negatív vagy nem hasznos gondolatukat. Ne gondolja túl őket. Csak jegyezzen le annyi, amennyit csak tud. A jobb oldali oszlopba írjon egy-három ellenérvet. Ez segíthet abban, hogy némi távolságot vegyél az elme azon részétől, vagy belső kritikusodtól, amelyik az automatikus gondolatokkal előáll, és "Te", aki megfigyeled ezeket a gondolatokat, és elvégzed a gyógyító munkát. Fontolja meg, hogy a nem hasznos gondolatokat idézőjelbe írja. Ez segíthet abban, hogy elkezdj rájuk gondolatokként tekinteni, mint arra a több száz más gondolatra, amelyek nap mint nap átfutnak az elméden, nem pedig abszolút igazságokként. Ha végeztetek, válasszatok egy előadót, aki bemutatja a gyakorlat eredményeit a nagycsoportnak."
2. A moderátor egy flipchart lapot két oszlopra oszt, és a tevékenység résztvevőinek a következő utasítást adja: "A nem hasznos gondolataink gyakran rejtett felhívásokat tartalmaznak a cselekvésre. A cselekvésre való felhívás naplózási gyakorlat segíthet abban, hogy erőteljesebben érezzék magukat. A bal oldalra írja fel az összes jelenlegi negatív vagy nem hasznos gondolatát. Ne gondolja túl őket. Csak jegyezzen le annyi, amennyit csak tud. A jobb oldali oszlopba írjon egy cselekvésre felszólító mondatot. Általános szabályként próbáljon meg olyan cselekvésre való felhívásokat meghatározni, amelyek apró, megvalósítható kis lépések. Nagyobb, sok energiát vagy időt igénylő cselekvések kitűzése visszatartó erejű lehet, és ellenkező hatást válthat ki. Ha végeztetek, válasszatok egy előadót, aki bemutatja a gyakorlat eredményeit a nagycsoportnak."

NEGATÍV GONDOLATOK AZONOSÍTÁSA ÉS HELYETTESÍTÉSE - BRAINSTORMING

Időtartam - 90 perc

Miután minden csoport bemutatta az elvégzett gyakorlatot a talált példákkal együtt, a moderátor a nagycsoport többi tagjától kiegészítéseket kér, elemzi a flipchart lapon feljegyzett szempontokat, és szükség esetén új példákat hoz (a z alábbi táblázat vagy mások szerint).

A koordinátor így zárhat: "Mindenkinek vannak haszontalan gondolatai, egyeseknek több, mint másoknak. De mint minden más szokásnál, minél többet gyakoroljuk ezeknek a gondolatoknak a megfordítását, annál könnyebbé válhat. Az igazi átalakulás a következetességből fakad. Gyakorold ezeket a tippeket minden nap egy kicsit, és idővel talán hallani fogod, hogy az egész belső párbeszéded irányt vált. Ne feledd: Nem te vagy a gondolataid, és nem kell, hogy a gondolataid birtokoljanak."

Eredmények

A gyakorlat résztvevői képesek lesznek azonosítani a negatív gondolataikat, és megtalálják a módját, hogyan kezeljék azokat, hogy cselekedeteik konstruktívak és proszociálisak legyenek.

A feladathoz használt brainstorming technikát alkalmazva gyakorolják a csoporttársaik jobb vagy rosszabb ötleteinek elfogadását is. a mások elfogadásának gyakorlása megkönnyítheti önmagunk elfogadását.

HOGYAN KELL UDVARIASAN NEMET MONDANI

Időtartam - 30 perc

A módszer célja, hogy megtanítsa a tanulóknak, hogyan mondjanak nemet anélkül, hogy kínos lenne, hogy a kapcsolatok sérülnének, vagy hogy bűntudatot éreznének.

A cél magyarázata

A "nem" kimondása inkább keményen hangzik, mint az alternatív szavak kimondása.

Eszközök

Papír és toll

A módszer folyamata

1. A szakember bemutatja a témát, elmagyarázza, miért fontos a nemet mondás
2. A szakember arra kéri a résztvevőket, hogy gondolják át, hogyan lehet udvariasan nemet mondani.
3. A résztvevők felírják ötleteiket a papírra
4. Megbeszélés a csoportban - a résztvevők megvitatják, hogy az ötleteik, a szakember ad a visszajelzést

A nemet mondás lehetséges

alternatívái: • Bárcsak sikerülne.

• Bárcsak megtehetném. • De inkább nem.

• Attól tartok, nem tehetem. • Bárcsak tudnék!

• Nem, köszönöm, nem tudok elmenni.

• Ezúttal nem.

• Sajnos, ez nem a legjobb időpont.

Tippek a szakember számára

A szociális munkás tud listát adni a "nem" udvariasan történő kimondására szolgáló szavakról/mondatokról.

Eredmények

Továbbfejlesztett kommunikáció a felé
mások anélkül, hogy
megbántanánk valakinek az érzéseit azzal, hogy
"nemet" mondunk.

KONFLIKTUSMEGOLDÁS

Időtartam - 60 perc

Ennek a módszernek a célja, hogy olyan megoldást találjunk a nézeteltérésre, amellyel mindenki ésszerűen elégedett.

A cél magyarázata

Az emberi interakciók néha konfliktushoz vezethetnek, ezért a válaszadás - és a megoldás - konfliktuskezelési stratégiákat igényel. A konfliktusmegoldás vagy tárgyalás a szemben álló felek számára egy olyan mód arra, hogy a nézeteltérésekre olyan megoldást találjanak, ami meghagyja a mindenki ésszerűen elégedett legyen.

Eszközök

Elkészült

leírások
helyzetek

A módszer folyamata

1. Moderátor elmagyarázza a témát, megadja a címet. a iránymutatásokat a egészséges konfliktusmegoldásokhoz:
  - o Tisztázza, hogy mi a konfliktus forrása
  - o Keressen egy biztonságos és privát helyet a beszélgetéshez.
  - o Hallgasson meg aktívan, és hagyja, hogy mindenki elmondja a véleményét
  - o Vizsgálja ki a helyzetet.
  - o A közös cél elérésének módjainak meghatározása
  - o Egyezzenek meg a legjobb megoldásról, és határozzák meg, hogy az egyes feleknek milyen felelőssége van a megoldás során.
  - o Értékelje a dolgok alakulását, és döntsön a jövőre vonatkozó megelőző stratégiákról.
2. A segítő párokba osztja a csoportot. Minden pár rajzol egy papírlapot, amelyen a konfliktushelyzetet magyarázzák.
3. Minden pár kell járni a situation egészséges konfliktus megoldási tippeket
4. Megbeszélés a csoportban - a résztvevők megbeszélik, hogy mennyire voltak sikeresek, a szakember visszajelzést ad.

Tippek a szakember számára

Moderátor can a videó anyagot: <https://www.youtube.com/watch?v=v4sby5j4dTY>

Eredmények

Jobb kommunikációs készségek, a konfliktuskezelés jobb megértése

DÖNTÉSHOZATAL

Időtartam - 60
perc

Ennek a módszernek a célja az információgyűjtés megtanulása, az alternatívák értékelése és a végső döntés meghozatala a lehető legjobb döntés meghozatala érdekében.

A cél magyarázata

Minden nap döntéseket hozunk. A gyors, de jó döntések meghozatalának képessége minden élethelyzetben elengedhetetlen. Döntéshozatali készségek fejlődnek, ahogy egyre több döntést kell meghoznia.

Eszközök

Toll és papír

A módszer folyamata

1. A moderátor elmagyarázza a témát, elmagyarázza, hogy miért fontos a döntéshozatal.
2. A moderátor minden résztvevőt arra kér, hogy azonosítsa a meghozandó döntést.
3. A moderátor megadja a döntéshozatali folyamat irányelveit:
  - o Gyűjtse össze a releváns információkat
  - o Alternatív megoldások meghatározása
  - o A bizonyítékok mérlegelése
  - o Válasszon az alternatívák közül
  - o Tegyen lépéseket
  - o Tekintse át a döntését és annak hatását (jó és rossz).
4. A résztvevők a fent megadott séma szerint írják le a konkrét döntést a papírlapon.
5. A résztvevők megvitatják ötleteiket, a moderátor visszajelzést ad.

Eredmények

Javított döntéshozatali képességek.

PÉNZÜGYI ISMERETEK

Időtartam - 60
perc

A módszer célja a személyes pénzügyek jobb kezelése, valamint a pénzügyi műveltség fontosságának megértése.

A cél magyarázata

A pénzügyek kezelése az egyik legösszetettebb szociális készség nemcsak a rabok, hanem a büntetés-végrehajtási intézeten kívüli személyek számára is. A jó pénzgazdálkodás azt jelenti: képesnek lenni megnevezni a bevételeket és a kiadásokat, látni a pénzmozgásokat, valamint képesnek lenni a pénzügyek kötelező, szükséges és egyéb kiadásokra való felosztására. Fontos megjegyezni, hogy a bűncselekmények gyakran szorosan kapcsolódnak a pénzügyekhez. Ez azt jelentheti, hogy az elkövetők nehezen tudták szabályozni pénzügyi helyzetüket, vagy nem rendelkeztek ehhez megfelelő készségekkel és képességekkel.

Tippek a szakember számára

Példa a költségvetési tervezetre (a facilitátor saját tervezetet is készíthet):

Eszközök

Tollak és nyomtatott költségvetési tervezetek

A módszer folyamata

1. A moderátor elmagyarázza a témát, megkérdezi, hogy a résztvevők megértették-e a bevételek és kiadások nyomon követésének fontosságát.
2. A segítő minden résztvevőnek költségvetési tervezetet ad, és megkéri őket, hogy tervezzék meg a költségvetésüket egy hónapra.
3. Megbeszélés a csoportban - a résztvevők megvitatják, hogy mennyire voltak sikeresek, a szakember visszajelzést ad, mindenki megvitatja a pénzügyi menedzsment fontosságát.

Eredmények

Javított készségek a bevételek és kiadások megfelelő felosztásában

Outcomes	Line	Outcomes per month	Outcomes per 6 months	Outcomes per year	Economies
Appliances for household	Soap				
	Toothpaste				
	Washing powder				
	Shaving tools				
	Hygiene for women				
	Cleaning appliances				
Food	Bread				
	Butter				
	Eggs				
	Meat products				
	Milk products				
	Vegetables				
	Fruit				
	Fish products				
	Groceries				
Clothes and shoes					
Accomodation	Electricity				
	Heating				
	Water				
	Rent				
	Communication				
Transport	Auto				
	Fuel				
	Auto care				
	Public transport				
Entertainment	Restaurants/cafes				
	Sport				
	Traveling				
Total spending:		0			
Family members *		0			
Need income:		0			
Preliminary source of income					

ÖNISMERET

Időtartam - 90
perc

A módszer célja, hogy elmélyítse annak megértését, hogy mi az önbizalom és hogyan befolyásolja az ember életét, valamint hogy segítsen az embernek felismerni erősségeit.

A cél magyarázata

Az önbizalom olyan hozzáállás, amely lehetővé teszi, hogy az ember pozitív, ugyanakkor reális képet alkosson magáról és a helyzetéről. Az önbizalommal teli emberek hisznek a képességeikben, úgy érzik, hogy képesek irányítani az életüket és képesek elérni a céljaikat. Még ha néha kudarcot is vallanak, az ilyen emberek pozitívak maradnak és pozitívan értékelik magukat.

Eszközök

Nincs

A módszer folyamata

1. A moderátor leül a csoporttal a körbe, elmagyarázza a témát, és elindítja a beszélgetést. A moderátor úgy tárgyalja meg a témákat, hogy kérdéseket tesz fel a résztvevőknek bizonyos, az önbizalommal kapcsolatos témákkal kapcsolatban.
2. A moderátor igyekszik nyitott és támogató környezetet teremteni, több csendes résztvevőt bevonni.
3. A moderátor visszajelzést ad és betekintést nyújt az egyes résztvevőkről, megpróbálja bátorítani a legbizalmatlanabbakat.

A megvitatandó témák listája:

- Önazonosítás. Destruktív és kreatív folyamatok bennem• Érzéseim, hangulataim és érzéseim.
- Belső korlátok és az azoktól való megszabadulás
- Személyes határok és biztonságos környezet számomra• Értékeim, meggyőződéseim és preferált önképem
- A családom és a családon belüli kapcsolataim
- Kölcsönös megértés és elvárások. Én - az én szememben és mások szemében• Kommunikációs és együttműködési lehetőségek

Tippek a szakember számára

Próbálj meg nem előítéletek alapján ítélni egy személy felett.

Eredmények

Javított pozitív énkép, az érzelmi küzdelmek jobb megértése

PSZICHOAKTÍV ANYAGOK

Időtartam - 90 perc

Ez a módszer célja a a tudatosságot a a a a pszichoaktív anyagok életre gyakorolt hatása

A cél magyarázata

Használja a címet. a weboldalon A pszichoaktív anyagok használata komoly problémát jelenthet a bűnözésre hajlamos fiatalok életében. Ezért fontos, hogy a résztvevők elgondolkodjanak az életükre gyakorolt hatásokon.

Eszközök

Régi magazinok és újságok, fehér és színes papírok, tollak.

A módszer folyamata

1. A moderátor felkéri a résztvevőket a buli megszervezésére. A rendelkezésre bocsátott anyagokból (újságok és magazinok, papír, tollak) minden résztvevőnek el kell készítenie az ételek és italok táblázatát, fel kell írnia az egyes ételek és italok mennyiségét, valamint meg kell említenie a parti résztvevőinek számát. Ha valamilyen pszichoaktív anyagot (alkohol, kábítószer stb.) használnának, akkor ezek fajtáját és mennyiségét is fel kell tüntetniük. FONTOS: a résztvevőknek maguknak kell megszervezniük a partit, amelyen részt kívánnak venni. (30 perc)
2. Miután a résztvevők elkészítették a parti tervét, mindenki leül a körbe, és elmondja a saját partijának részleteit.
3. A moderátor kérdéseket tesz fel a parti résztvevőinek viselkedéséről, valamint arról, hogy az egyes résztvevők miért viselkednek így vagy úgy, miért esznek és isznak valamit.
4. A végén a moderátor összefoglalja a gondolatokat, és megvitatja a pszichoaktív anyagok szerepét és hatását.

Eredmények

Továbbfejlesztett a tudatosság a a a a pszichoaktív anyagok hatása.